

X.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

C. K. GIMNAZYZUM

w Jarosławiu

za rok szkolny

1894.

TREŚĆ:

1. Fasti propertiani, opracował Aleksander Frączkiewicz.
2. Wiadomości szkolne, podane przez Dyrektora.

JAROSŁAW.

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

Z drukarni H. Bohussa.
1894.

R. V. I. R. W.
Spr. 50

FASTI PROPERTIANI.

Scripsit

Alexander Trączkiewicz.

IAROSLAVIÆ.

1894.

Typis H. Bohuss Iaroslaviæ.

FASTI PROPERTIANI.

In temporibus Propertianis definiendis qui viri docti operam collocaverunt, eos tam diversas de hac re opiniones protulisse constat, ut inter annum a. Chr. n. 60. et 40. vix unus alterve inveniri possit, qui non annus Propertii natalis habitus sit. In tanta virorum doctorum dissensione quid mirum, quod Fredericus Plessis, qui nuperrime hanc rem tractandam sibi proposuit¹⁾, accuratissima disputatione facta de chronologia, quae vocatur, Propertiana eo rem deducit, ut de temporibus Propertianis nihil certi statui posse dicat, nisi poetam inter annum a. Chr. n. 54. et 43. natum esse, id quod e notissimo illo Ovidii loco Trist. IV, 10, 51 — 54. manifeste apparet²⁾. Quod autem idem vir doctus addit operam perditurum esse eum, qui ex ipsius poetae carminibus aliquid ad vitae eius tempora cognoscenda afferre se posse speret,³⁾ hoc mihi quidem

¹⁾ In opere, quod inscribitur: *Etudes critiques sur Propertius et ses élégies.* 1884.

²⁾ Vergilium vidi tantum nec amara Tibullo

Tempus amicitiae fata dedere meae.

Successor fuit hic tibi, Galle, Propertius illi.

Quartus ab his serie temporis ipse fui.

His versibus evincitur Propertium Tibullo, qui c. a. 54. natus erat, minorem, Ovidio autem a. 43. nato maiorem fuisse. Cf Pless. op. c. p. 204 sqq., ubi etiam eorum opinio refutatur, qui offensi eo, quod Tibullus duobus pronomi-nibus „hic“ et „ille“ in eodem versu continuo designatur, aliter hunc locum explicare conati sunt.

³⁾ Op. cit. p. 203, sq.

non probat, cum praesertim et ipse ad hanc quaestionem illustrandam non nulla suppeditaverit, quibus maxime ego adductus sum, ut rem ab illo desperatam denuo tractarem. Docuit nimirum Plessis ceterorum opinionibus refutatis Propertium per quinque tantum annos Cynthiam, puellam suam, amavisse¹⁾, quod si verum est, iam annum poetae natalem certius, quam adhuc factum est, definire nos posse confidimus. Ab illo enim indicio proficiscatur necesse est, quicumque de fastis Propertianis disputationem instituit.

Haustum est autem indicium illud ex el. l. IV, 25., v. 3., ubi legimus²⁾:

Quinque tibi potui servire fideliter annos.

Jam hoc quidem nemini dubium esse potest, quin Propertius, cum Cynthiam omnino abdicaret, hanc elegiam scripserit; si quis igitur nulla praesudicata opinione impeditus haec verba legerit, eum cum nobis iudicaturum esse censemus iratum poetam, cum ingratae puellae longum amorem exprobraret, annorum, per quos eam amavit, numerum certe non minuisse, quae cum ita sint, iam per se manifestum est amorem illum quinque tantum annos viguisset, id quod ipse Lachmannus, qui maxime nostrae opinioni adversatur, aperte profitetur, cum dicit: Propertius „ipse sibi testis est per quinque annos Cynthiam fideliter amavisse“³⁾, nihil curans subverti his verbis omnem, quam dedit, de temporibus Propertianis disputationem⁴⁾. Lachmannus enim agmen ducit eorum, qui aliter atque nos de tota hac re statuunt. Notum quidem est Propertii et Cynthiae amores interruptos fuisse discidio quodam, quod appellant viri docti, anno nimirum, quo poeta ob peccatum quoddam vel aliam ob causam a puella prorsus est exclusus.⁵⁾ Lachmannus igitur offensus eo,

1) Cum quidem el. l. IV, 25. componeret; utrum poeta postea suam cum Cynthia consuetudinem renovaverit, quod eum fecisse nonnulli contendunt viri docti, necne, hoc ad rem a nobis tractatam nihil pertinet.

2) Numeris utor editionis a. 1880. Muellerianae, quae in omnium manibus est, quamquam Lachmannianam, quam Muellerus secutus est, librorum divisionem haudquaquam probo collatis maxime eis, quae de hac re disputavit Pless. op. c. p. 97. sqq. et Postgatus in libro, quem inscripsit: *Select Elegies of Propertius*, introductionis p. 48 sqq.

3) Sex. Prop. carm. praef. p. 23.

4) Cf. Pless. op. c. p. 210 sq.

5) De hac re etiam infra dicendum nobis erit.

quod Propertius ipse fateatur (I, 1, 1—8.) se per discidii tempus vulgaribus amoribus deditum fuisse, negat poetam omnem quinque annorum amorem *fidelem* appellare potuisse, si quidem in iis annis discidii computandus sit; itaque discidium ante amoris quinquennium ponit, quo facto sex iam pro quinque amoris annos obtinet. Nec tamen ea re contentus longius etiam progreditur: observat enim ne elegiam quidem IV, 14. post discidium scribi potuisse, cuius huc pertinent vv. 7—10:

Tertius hand multo minus est, cum ducitur annus;
 Vix memini nobis verba coisse decem.
 Cuncta tuus sepelivit amor nec femina post te
 Ulla dedit collo dulcia vincla meo.

Ex his igitur versibus, quibus poeta declarat nullam post Cynthiam feminam collo suo amplexus dedisse, quod post discidii perfidias dicere ausus non esset, ne scilicet turpis mendacii crimen sibi contraheret¹⁾, colligit Lachmannus etiam hanc elegiam ante discidium compositam esse; cum autem duos certe (vel potius tres) post coeptum amorem annos scripta sit, id quod e v. 7. elucet, hos sex illis si addideris, octo (novem) cum Lachmanno amoris annos habebis.²⁾

At recte observavit Hertzbergius³⁾ „non quadrare cum animo irato atque officia sua exprobrante, quod Lachmannus eos annos, qui discidium praecessissent, omissos dicat.“ Auxisse, non minuisse iratum poetam annorum amoris numerum satius existimare possimus.⁴⁾ Quod autem Hertzbergius vidit de duobus illis annis, qui discidium praecesserunt, idem in discidii quoque tempus cadere eum non vidisse recte mireris, quod et ipse in quinquennali illo amoris spatio omissum censet. At idem atque de duobus illis annis statuendum est etiam de anno discidii. Non est enim demonstratum Propertium per tempus discidii „viles“ esse sectatum seque hoc modo perfidum pra-

1) Hanc enim esse causam, cur Lachmannus poetam haec dicere ausum non fuisse affirmaverit, recte observare videtur Pless. op. c. p. 197.

2) Quod de Lachmanni opinione dicimus, idem in alios etiam viros doctos cadit, qui Lachmannum secuti sunt, ut Eschenburgius (Quaest. Prop. in libr. miscell. ed. a soc. philol. Bonn. 1863.) Luetiohannes (Comment. Prop. 1869) alii.

3) Prop. El T. I. Quaest. p. 15. sqq.

4) Cf. Caruttii Sex. Prop. Cynthia p. 18. sq.

buisse, quia cum duo sint loci, quibus Lachmanni opinio nititur, eorum uterque etiam aliam explicationem admittit. Quorum locorum prior est I. 1, 1—8:

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis
 Contactum nullis ante cupidinibus.
 Tum mihi constantis deiecit lumina fastus
 Et caput impositis pressit Amor pedibus,
 Donec me docuit castas odisse puellas
 Improbis et nullo vivere consilio;
 Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
 Cum tamen adversos cogor habere deos.

Huius elegiae v. 6. sq. si quis perfidiae confessionem expressam esse dicit, hoc nobis concedat necesse est eam profecto subobscurè tantum significari, cum v. 6. nihil aliud dicatur nisi poetam puellas castas h. e. more Vestalium sanctas ideoque amori inimicas odisse¹⁾, in quarum numero Cynthia etiam ponitur, nimis scilicet casta, ut quae poetam amore flagrantem tamdiu ad se non admittat. Pari modo autem versus etiam insequens accipi potest de vita ad nullam certam rationis normam directa nulla supposita turpis cupiditatis suspitione, cui explicationi v. 8. egregie favet; poeta dicit tanto furore se correptum esse, ut castas puellas oderit et nullo consilio vivat; quonam iure, quaeso, si haec perfidiae confessio est, poeta conqueri potuit se deos adversos habere cogi? Potuitne *etiamsi* perfidum se ostendisset, *tamen* sperare Cynthia facilem sibi aurem praebituram asse?

Alter locus est IV, 15, 9:

Peccaram semel et totum sum pulsus in annum.
 Cuius novam explicationem, quae nescio an probabilior sit quam Lachmanniana, nuper proposuit Knauthius²⁾, qui non perfidiam aliquam Propertii causam discidii fuisse dicit, sed discidium inde ortum esse suspicatur, quod poeta iussus ad puellam venire non paruisset.

Quod si Lachmanno concesserimus Propertium per tempus discidii aliquotiens sensibus indulsisse, eum nihilo minus post

¹⁾ Si quidem codicum scriptura recte se habet, quam Fonteinus emendare voluit „cunctas“ pro „castas“ scribens. Cf. Baehrens S. Prop. el. l. IV. proleg. p. 47. sq., ubi illa coniectura probatur.

²⁾ Quaest. Prop. 1878. p. 20 sq.

discidium *fidelitatem* suam extollere potuisse nostro iure statui-
mus, cum etiam eo tempore Cynthiam solam *vere* amavisset.
Sescenties etiam nostrae aetatis poetas fidelitatem suam praedi-
cantes audimus, quos tamen non raro peccavisse sciamus¹⁾.

Hoc igitur iam pro certo affirmare possumus Propertium,
cum quidem IV, 25. conderet, per quinque tantum annos Cyn-
thiam amavisse. His autem quasi fundamentis iactis nostrae dis-
putationis facilius nobis erit aditus ad cetera persequenda.
Namque si sciremus, quando IV, 25. scripta sit, demptis quin-
que annis initium amoris haberemus, quo invento via quodam-
modo munita esset ad cetera tempora cognoscenda. At hoc
quidem nescimus; quid igitur? Alia via quaerenda est, quam
facile inveniemus, si modo certa quaedam tempora, quae apud
Propertium nonnulla occurrunt, diligenter consideraverimus.
Sunt autem haec:

Primum inter omnes constat el. III, 29. mense Octobri a.
28. brevi post dedicatum ab Augusto Apollinis Palatini tem-
plum conscriptam esse.²⁾ Non enim vereor ne cui Baehrensii
opinio probetur, qui hoc potissimum carmine ductus hanc aedem
anno demum 26. apertam esse dicit. Primo enim libro,
quem a. 27. editum esse statuit, non secundo inserere debuisse
poetam hoc carmen arbitratur, si a. 28. conditum esset. At po-
tuit poeta etiam libro secundo elegiam inserere, quia fortasse
post conditum iam librum primum scripta est; quae etiamsi
opinio falsa sit, ex imperfecto tamen elegiae statu vix con-
cludere liceat poetam eam publici iuris facere constituisse.
Fortasse elegiam a poeta nunquam ad finem perductam post
ipsius mortem amici ediderunt. His igitur missis iam ad alte-

1) Cf. Pless, op. c. p. 240 sqq., cuius uberrimam disputationem hic re-
tulimus paucis tantum additis observationibus nostris.

2) Excusat se poeta apud puellam, quod tardior veniat, quia dedicato
ab Augusto Apollinis templo affuerit, cuius subicit descriptionem. In qua ele-
gia etiamsi nulla Cynthiae mentio facta sit, eam tamen alloqui poetam ex eis,
quae praecedunt quaeque sequuntur, elegiis (27, 28; 30, 31, 32.) colligere licet,
quae omnes ad Cynthiam aperte spectent. Quae coniectura etiamsi falsa sit,
tempus tamen, quo scripta est elegia, ad rem a nobis tractatam magni est
momenti, quia hoc saltem non est dubium, quin a poeta Cynthiam amante
condita sit aut libri primi tempore aut non ita multo post perfectum librum
primum, qui totus in Cynthia praedicanda versatur, id quod collatis eis,
quae infra de libro primo disputamus, etiam melius apparebit.

rum tempus transimus, quo III, 34. scripta est; cuius cum elegiae v. 91 sq. Gallus poeta *modo mortuus* commemoretur, quem a. 26. mortem sibi conscivisse Hieronym. chron. ad a. Abr. 1990. docet, hoc igitur anno vel insequentis initio elegiam scriptam esse facile concludere possumus¹). Accedit annus, quo II, 7. composita est, ubi poeta Cynthiam ob sublatam aliquam de matrimoniis ineundis legem gaudentem inducit, Quam legem, quae a. 28. lata esse videtur, etiamsi a. 27. sublatam esse probabili coniectura viri docti assequuntur ita, ut nostram elegiam hoc anno scriptam esse verisimile sit, nos tamen, ne opinio nostra meris coniecturis fulta videatur, nullam nobis huius anni rationem habendam esse censemus, praesertim cum etiam duobus illis annis, quos supra attulimus, ad tempus acquiescere possimus²). Hoc enim manifestum est et a. 28., quo III, 29. scripta est, et 26., quo III, 34. compositam esse monuimus, Propertii et Cyntiae amorem viguisse, quod de priore loco supra iam ostendimus, cum elegia III. 34. Cynthiae nomen diserte exhibeat.

Iam habemus tres annos, quibus Propertium Cynthiae servivisse pro certo affirmare possumus, annos nimirum 28, 27, 26, (quibus fortasse etiam 25. adiciendus est, si III, 34. non eodem, quo poeta Gallus decessit, sed insequenti demum anno scripta est), quae cum ita sunt, tres hos annos in quinquennali illo, quod statuimus, amoris spatio comprehensos esse nemo est, quin videat. Itaque hoc iam sine ulla dubitatione apparet amores aut duos a. 28. annos coeptos aut duos post 26. omissos esse.

Hoc modo demonstravisse nobis videmur Propertii et Cynthiae consuetudinem in annos inter 30. et 24. non cadere non posse.

His ita constitutis ad aliud tempus, de quo summa est virorum doctorum dissensio, definiendum accedere nobis liceat, quia hoc invento de tempore, quo Propertius Cynthiam amavit, etiam certius iudicare poterimus. Quaeritur autem, quonam anno condita sit el. III, 1, quam Hertzberg. et Pless. a. 25. Postgat.

¹) Qui viri docti hanc elegiam non Propertianam esse contenderunt, eos firmissimis argumentis refellit Pless. op. c. 154. sqq.

²) De tempore, quo elegia scripta est, cf. Marxii De S. Propertii vita et librorum ordine diss. p. 20. sq.

a. 24. Lachmann. a. 23. Eschenburg. a. 23. fine aut 22. initio Luetiohannes denique a. 22. fine scriptam esse coniciunt. Quorum opinionum ea, quae cit. el. a. 25. attribuit, mihi quidem proxime ae veritatem accedere videtur. Primum enim facile ad hunc annum referri possunt vv. el. 13—16.

Iam negat Euphrates equitem post terga tueri
 Parthorum et Crassos se tenuisse dolet :
 India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho
 Et domus intactae te tremit Arabiae.

Namque quod ad Arabiam attinet, ut hoc primum absolvamus, eam post Aelii Galli infelicem illam expeditionem a. 24.¹⁾ factam *intactam* appellari non potuisse nullis opus est argumentis, quia intactam h. l. aperte idem est atque invisam, ab nullo unquam Romanorum exercitu temptatam. Quod autem Eschenburgius existimat Propertium Augusto blandientem dixisse Arabiam etiamsi Aelio Gallo restitisset (intactam enim idem atque invictam h. l. esse Eschenburgius contendit), Augusti tamen ipso nomine perterritam esse expeditionem orientalem tum²⁾ parantis, hoc nullo modo verum esse potest; quin etiam ineptum esset potius, si poeta Arabes, qui modo maximum Romanorum exercitum profigaverunt, metu percussos diceret. Immo vero audaciores factos non perterritos Arabes post Aelii Galli cladem fingere poeta debuit.³⁾ Neque aliter statuendum est de Luetiohannis opinione, qui poetam hanc elegiam ad Augustum absentem, qui a. 25. cum Cantabris bellum gereret, scribere potuisse negat. At cur non potuisset? Num omnibus illius aetatis poetis, qui Augustum praedicaturi erant, principis, si forte aberat, reditus exspectandus erat? Hae igitur ex parte nihil iam obstat, quominus elegiam a. 25. scriptam esse credamus, nec quae praeterea l. c. poeta commemorat, opinioni nostrae refragantur. Quod enim Propertius Parthos ob Crassos victos dolentes inducit, hoc in a. 25. optime quadrat, quo Tiridatem ad Augu-

¹⁾ Hanc enim primam in Arabiam Romanorum expeditionem fuisse a. 24. susceptam testis est Plin. N. H. VI, 32., quem laudat Hertzberg. Quaest. p. 217, ubi etiam alios, qui huc pertinent, locos collectos invenies.

²⁾ Annum intellegit 23.

³⁾ Eschenburgii opinionem, cuius cit. dissertatio praesto mihi non fuit, ex eis tantum cognovi, quae de hac re disputavit Pless. op. c. p. 221., ubi cf. eius opinio.

stum, quem inde ab a. 30. Parthorum reges arbitrum sibi expetiverant, confugisse scimus, quo facto poeta Parthos veterum iniuriarum paenitere suo iure dicere potuit. Bene etiam cum his concinit, quod Propertius Indiam Augusti triumpho collandantem facit, quia auctore Orosio VI. 21. hoc ipso anno vel praecedenti legati Indorum Tarraconem ad Augustum venerunt. Quod enim Luetiohannes affirmat multo magis esse consentaneum anno demum 22. legatos Indorum ad Augustum esse missos, qui amicitiam promitterent, hoc cum nullo prorsus testimonio nitatur, refellere supersedeo.

At quominus hanc elegiam a. 25. attribuiamus, versus obstant 7—10:

Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus.
 Bella canam, quando scripta puella meast.¹⁾
 Nunc vobis subducto gravior procedere voltu,
 Nunc aliam citharam me mea Musa docet.

quos post abdicatam demum Cynthiam scriptos esse nonnulli viri docti voluerunt his duobus argumentis nisi, quod hic locus provectiorem poetae aetatem innuat quodque Propertius aperte hic polliceatur se iam poesin amatoriam omissurum esse. At de provectiore aetate eodem iure hi versus intellegi poterunt, sive a. 25. seu 22. elegiam scriptam dixerimus: namque, ut nostra fert opinio, Propertius, cum haec scriberet, annum aetatis agebat vicesimum fere secundum, cum si post dimissam Cynthiam compositam elegiam statuerimus, poetam, cum eam scriberet, viginti quattuor ad viginti sex annos natum fuisse ex ipsorum, qui illud affirmaverunt, computatione appareat.²⁾ Non igitur de provectiore aetate cogitandum est, sed versus illi, si quid video, idem significant, acsi poeta dixisset: „Quando puella mea scripta est“ libro. scilicet primo „bella nunc canam“ omnium poetarum de more, qui ineunte aetate in amoribus scribendis toti sunt, postea vero ad res graviore tractandas accingi solent. Neque prius modo distichon sic intellegendum putamus, sed ne

1) Falsam esse opinionem eorum, qui hoc distichon spurium iudicant, luculenter docet Pless. op. c. p. 130. sqq.

2) Ut uno perfungar exemplo, secundum Luetiohannis fastos (cit. disp. p. 83 sq.) poeta annum tum aetatis agebat vicesimum quartum. Utramlibet igitur opinionem sequi malueris, Propertium provectiore tum aetate fuisse mecum negabis.

illa quidem, quae poeta in altero dicit se ex eo tempore bella tantum cantaturum esse vere dicta existimamus, quia ex eis, quae sub finem elegiae leguntur, satis apparet poetam re vera in animo non habuisse promissum praestare¹⁾, cum vilia se tantum tura h. e. elegias amatorias dare posse profiteatur. Vi detur poeta, a Maecenate precibus fatigatus, ut Augusti laudes carminibus celebraret, hoc elegia apud amicum se excusare voluisse²⁾. Ut res se habet, nullum in hac elegia inest argumentum eam post finitum amorem scriptam esse; immo vero vilia tura, quae poeta daturum se esse pollicetur, argumento sunt elegiam amoris tempore scriptam esse, quod si verum est, nihil iam obstat, quominus a. 25. compositam eam putemus et quidem sub finem illius anni, quia tremens Arabia Aelii Galli expeditionem iam agitatam esse, quo tempore Propertius elegiam scribebat, aperte declarat.

Hoc igitur modo quarto iam amoris anno invento si ad ea, quae supra disputavimus³⁾, nunc respexerimus, iam videbimus amorem, si quidem per hos quattuor annos viguit, neque ante a. 29. coeptum neque post 24. finitum esse potuisse.

Restat, ut quintum annum et quidem amoris primum quaeramus, quem iam iis, quae hucusque disputavimus, alium nisi 29. ant 28. esse non posse satis evincitur. Id tantum agitur, ut exploremus, uter horum annorum amoris primus fuerit, quod facile inveniemus, si in primi libri tempora diligentius inquisiverimus.

De quo si recte iudicare volumus, primum de tempore quo el. I. 1. scripta esse videatur, quaestio instituenda est, quia hoc demum invento de ceteris rebus quid statuendum sit, ultro apparebit. In qua re diiudicanda cum in duas partes discedant viri docti, ut alii⁴⁾ I, 1. re vera primam esse earum, quas Propertius ad Cynthiam scripsit, elegiarum asseverent, tempore quodam compositam, quo poeta Cynthia nondum positus in eo occupatus erat, ut puellae amorem sibi conciliaret,

1) Neque unquam praestitit, quod novum opinionis nostrae argumentum accedit.

2) Cf. Pless. op. c. p. 218 sqq.

3) Cf. huius disp. p. 6.

4) Ut nuperrime fecit O. Ribbeckius in libro, quem inscripsit: Geschichte der römischen Dichtung p. 205. sq.

alii vero post discidii annum conditum esse carmen existiment, editiois causa primo loco positum, nostrum est considerare, utra harum opinionum propius ad veritatem accedere videatur. Et prior quidem opinio eo nititur, quod I, 1. re vera primum libri obtinet locum quodque v. eius 1—8. facile intellegi possunt de Cynthiae amore a Propertio totum iam annum, ex quo eam amare coepit, frustra appetito. At locus, quo elegia posita est, nullius est momenti, quia in libro primo etiam aliae elegiae insunt antea Cynthiae amorem scriptae neque tamen id libri initio positae, ut 16. et 20., quas ante Cynthiae amorem scriptas esse metricis iam rationibus evincitur.¹⁾ Nec vero cetera, quae in hac elegia leguntur, si consideraverimus, huic opinioni adstipulari poterimus. Primum enim recte observavit Knauthius²⁾ non eos fuisse Cynthiae mores, ut eam tam duram se praebuisse verisimile sit. Quenam deinde illae *notae* amoris *viae* sunt, quae v. 18. commemorantur, nisi Propertius iam ante furoris annum Cynthiae amavit? Quo denique pacto poeta amatores, quibus „facili deus adnuit aure“ remanere iubet v. 31. sq., omnes ante diligenter admonet v. ne 36., „adsueto amore locum mutant“, nisi ipse assueto amore est destitutus?³⁾ Accedit, quod poeta Cynthiae *dominam suam* v. 21. vix appellare potuisset, nisi iam antea ea potitus esset: non enim usurpatur pronomen possessivum nisi de personis aut rebus, quae artiore cum aliquo vinculo coniunctae sunt.⁴⁾

1) De quibus infra disputabimus.

2) Cit. diss. p. 12.

3) Hoc ipse etiam Hertzbergius profitetur, qui ceterum nostram opinionem acerrime impugnat, cum Quaest. p. 93., ubi argumentum huius elegiae enarrat, haec dicit: His (felicibus sc. amatoribus) sua fata infausta pro exemplo opponit, quo edocti ne parisi inconstantiae pares poenas dent, alioqui sero dolituros hortatur. (Argumentum est vv. 33—36.) Quae enim esse potest par inconstantia felicitum amatorum atque Propertii, nisi puellarum destitutio, quam utriusque committerent, si assueto amore locum mutavissent? Nimirum non constitit sibi vir doctus, qui alio loco (l. c. p. 32 sq.) eosdem versus sic interpretetur, ut Propertium h. l. eos hortari dicat, quibus felicior quam sibi contigerit amor, ne fida domina relicta talem sibi evenire patiantur, qualis in ipsum ingruerit.

4) Cf. de hac re Hackii operis, quod inscribitur: Lateinische Stilistik p. 106., ubi haec habet: Immer — setzen sie (pronomina sc. possessiva) ein Besitzthum oder ganz intimes Verhältnis voraus — und können nicht zur

His cum argumentis de priore opinione actum sit, reliquum est, ut alteram sequamur, qua probata omnia, quae attulimus, facillime intellegantur. Censemus igitur l. I. el. post discidium scriptam editionis causa primo loco positam esse, quia hoc aptissimum libri amorum prooemium videbatur¹⁾

Quod cum ita sit, iam dubitari non potest, quin libro primo praeter discidii tempus, omnis etiam, qui discidium praecessit, amor comprehendatur, ita ut duorum fere annorum spatium libro primo contineatur²⁾. Si nunc in mentem revocaverimus III. 29. a. 28. scriptam esse atque ostenderimus eam post discidium compositam esse, initium amoris habebimus annum 29. Restat igitur, ut demonstremus hanc elegiam re vera post discidium conditam esse. Quae si secundi libri tempore scripta est, ut hoc prius absolvamus, unum certe post perfectum librum primum mensem composita est, quia hoc fere tempus intercessit inter conditum librum primum et secundum scribi coeptum, cuius rei ipse poeta testis est II, 3, 1—4, ubi haec legimus:

Qui nullam tibi dicebas iam posse nocere,
Haesisti, cecidit spiritus ille tuus.
Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te iam liber alter erit.

Quod cum ita sit, nullis iam opus est argumentis elegiam III, 29., siquidem tempore libri secundi scripta est, post discidium compositam esse. At etiam libri primi tempore scribi potuit. Quod ut concedamus, ante discidium tamen scribi eam non potuisse metricis rationibus evincitur, ad quas iam transimus.

Inter omnes constat Propertium polysyllabis in pentametrorum fine sic esse usum, ut cum initio nihil eis abstinisset, postea magis magisque ad perfectam Ovidii artem se

Einführung von Personen oder Sachen gebraucht werden, die jemand mit anderen gemein oder zu denen er nur das zufällige Verhältniss hat, gerade mit ihnen beschäftigt zu sein oder sie in seiner Nähe zu haben. Accedit, quod Cynthiam nondum sibi coniunctam *d o m i n a m* vix appellare poeta potuit. Gaudebam, cum videbam eadem fere observavisse Marx, diss. c. p. 23.

1) Cf. Postgat. op. c. p. 22.

2) Nisi forte nonnullae elegiae post discidium scriptae praeter l. 1. primo libro insertae sunt, id quod, ut infra videbimus, de l. 8 ab pro certo affirmari potest.

conformaret. Neque tamen existimandum est poetam omissis polysyllabis extemplo perfectos pentametros procudere coepisse; multo magis consentaneum est eum paulatim tantum emendatiorē sex hac parte versus suos reddidisse, cuius rei certum etiam argumentum proferre possumus, nonnullas nimirum elegias libri secundi, quae a ratione metrica libri primi elegiarum posteriore tempore scriptarum prorsus non abhorrent. Quo parcius igitur quae elegia polysyllabis condita est, eo posteriori tempori attribuatū necesse est. Hoc autem ita esse neque casu accidere potuisse, ut nonnullae libri primi elegiae polysyllabis prorsus fere careant, quibus aliae refertae sint, facile demonstrari potest. Si enim aliquam elegiam, quae quantum rationes metricas spectat, posteriori tempori tribuenda est, etiam ceteroqui eodem pertinere docuerimus, nullus iam dubitationis locus erit, quin vera sit nostra opinio. Talem vero elegiam habemus I. 8ab, quam metricae rationes post eiusdem libri elegias 11, 15, scriptam arguant: hae enim elegiae dimidiam fere pentametrorum partem polysyllabis terminatam exhibent, cum illius septimus fere quisque pentameter in polysyllabam desinat. At eandem re vera poteriorem esse alia etiam argumenta proferre possumus. Scripta enim est elegia I, 8, quo tempore praetor quidam in Illyriam navigaturus erat, quem redeuntem videmus III, 8, annuo fere spatio interiecto. Namque „his temporibus Dalmatia quam plenam turbarum et seditionum inde ab anno 714 (40) — 720 (34) perdomuerat Octavianus, tranquilla erat et pacata et valuit in eam lex Julia de provinciis a. 708 (46) lata: *ne praetoriae provinciae plus quam annum neve plus quam biennium consulares obtinerentur*“.¹⁾ Unum igitur integrum annum post I. 8. et. III, 8. scripta est. Si nunc parumper statueremus 8ab ante 11. et 15. elegias scriptam esse, in annum illum Cynthiae iter Baianum primum caderet ante discidium factum, cuius rei certum argumentum exhibet el. 11. v. 17., ubi poeta Cynthiae perspecta fama cognitam sibi esse dicit, quod post discidium dicere non potuisset; ad eundem deinde annum iter etiam quoddam Propertii in el. 15. commemoratum referendum esset, de quo etiam el. 17. agere videtur, quod quidem iter ante discidium susceptum esse et illud fortasse discidii initium fu-

¹⁾ Cf. Knauth. c. diss. p. 29.

isse omnes fere interpretes consentiunt. Hoc denique anno etiam discidium factum esse, siquis illa probat, negare non potest. Quae cum omnia unius anni tempus certe excedant, nihil reliquum est, nisi ut Sab post illas elegias atque post ipsum discidium scriptam esse censeamus. Quae si recte disputata sunt, iam omnia, quae de elegiarum ratione metrica diximus vera esse nemo non videt.¹⁾

Ut illuc redeam nihil iam obstat, quominus elegiam III. 29. post discidium conscriptam statuamus, ut quae duas tantum exhibeat polysyllabas easque in nominibus propriis, quorum usus apud poetas liberior esse solet.²⁾ Scripta est igitur post carmen I, 1, quod et ipsum post discidium scriptum in 19 pentametris sex in polysyllabas exeuntes numerat nominis proprii (in v. 10.) ratione non habita. Cum autem ante I, 1. com-

¹⁾ Ne quis mihi obiciat refelli haec omnia el. III, 34., quae quamquam multo posteriore tempore scripta iusto plures tamen exhibeat polysyllabas. Huius enim carminis longe alia ratio est. Quod etiamsi octo continet polysyllabas (nominum priorum quinque ratione non habita, ut quae facilius ad mittantur; de qua re infra dicendum nobis erit), pentametrorum tamen numero (47) efficitur, ut sextus fere quisque pentameter polysyllaba terminetur, quod idem videmus in secundi libri (sc. codicum) elegiis (12), 13, 27, cum in libri primi el. I, quam post discidium scriptam esse supra demonstravimus, tertius fere quisque versus in polysyllabam desinat. Quid quod omnes fere polysyllabae in ea parte carminis leguntur, qua poesis amatoria heroicae opponitur? Voluit fortasse poeta, id quod suspicatur Pless. op. c. p. 161., hoc modo elegiacum genus a ceteris discernere, quamquam hoc etiam animadvertendum est poetam longiorum carminum argumenta breviter enarrantem versuum etiam elegantiam observare vix potuisse. Accedit denique, quod dubium est, utrum poeta ipse librum secundum (et tertium) edendum curaverit, an post ipsius demum mortem amici publici iuris fecerint, cui opinioni perturbatus libri status egregie favet.

Nihil iam moror pentametrorum in polysyllabas exeuntium mira quadam suavitate, de qua cf. Pless. *ibid.* Quod si quis nonnullas elegias hanc ob suavitatem polysyllabis refertas dixerit, eum monitum velim Propertium, si illam virtutem in primi libri elegiis appetivisset, has potissimum polysyllabis exornaturum fuisse, quas ad Cynthiam conscripsit, quod tamen secus esse apparet collatis eius libri elegiis 16, 20. aliis, quae quamquam non ad Cynthiam spectant, polysyllabis tamen plurimis extractae sunt.

²⁾ Cf. Knauthii diss. c. p. 4., ubi eiusmodi polysyllabas librum primum duodeviginti, secundum autem (codicum) triginta exhibere dicit; quorum numerum si cum universo utriusque libri versuum numero contuleris, eandem fere hac ex parte in utroque libro rationem invenies. Nihil igitur ad rem a nobis tractatam hae quidem polysyllabae valent.

positam amor Propertii et Cynthiae computato discidio annum et aliquot certe menses vigerit, itaque III, 29. si quidem post discidium scripta est, nisi secundo amoris anno condita esse non potest, unde sequitur primum amoris annum fuisse 29.

Iam omnes amoris annos inventos habemus, quibus inventis amoris quinquennium quosnam annos complectatur, sine ulla dubitatione apparet. Sunt enim anni 29. usque ad 24., ita ut amor a. 29. fere ineunte coeptus usque ad annum 24. pertinerit.

Nunc ad cetera transeamus. Propertium ante quam Cynthiae amare coepisset, brevi consuetudine cum Lycinna quadam coniunctum fuisse, ex ipsius verbis IV, 14, 3 - 6 colligimus:

Ut mihi praetextae pudor est velatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudis animos per noctes conscia primas
Imbuit heu nullis capta Lycinna datis.

Brevem illam consuetudinem fuisse cum iam hic locus argumento est, ubi poeta per noctes post sumptam togam virilem primas puellam se amavisse narret, tum etiam ex eo cognosci potest, quod eam Propertius aliis locis prorsus reticet, velut I. 1. ubi Cynthiae primam dicit, aut I. 12. in fine, ubi haec habet:

Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

Quae cum ita sint, nec cum Hertzbergio facere possumus qui duos huic amori annos assignavit,¹⁾ nec Lachmanno adstipulari unum ei annum tribuenti, sed aliquot tantum mensium spatium, quod inter togam virilem a Propertio sumptam et Cynthiae amari coeptam intercessit, Lycinnae consuetudine occupatum fuisse censemus, qua opinione probata, si etiam ea, quae supra de amoris initio diximus, contulerimus, poetam a 30. togam virilem sumpsisse facile intellegemus. Quod cum sexto vel septimo decimo aetatis anno fieri solitum esse constet, itaque hos sedecim vel septendecim annos si ad a. illum 30. addiderimus, annum Propertii natalem obtinebimus a. Chr. n. 47. vel 46., non eum incertis coniecturis adhibitis utcumque consti-

¹⁾ Ut scilicet poetae tempus daret, quo elegias libri quinti nonnullas componeret, quae viri docti opinione ante cetera poetae carmina scriptae erant. Cf. Pless. op. c. p. 216. et p. 198 adn., ubi Hertzbergii opinio refutatur.

tutum, sed argumentorum serie quasi expostulatum atque confirmatum.

His ita pertractatis iam videmus ea, quae nos de anno Propertii natali invenimus, cum illo quem in initio nostrae disputationis attulimus, Ovidii loco optime congruere, quia etiam ille locus collato praesertim eiusdem carminis v. 43 sq. aperte declarat maiorem quidem natu fuisse Ovidio Propertium, sed id tamen ita, ut aequalis fere videretur, siquidem Nasoni et „ignes suos recitare solebat“ et „iure sodalitiis iunctus erat“¹⁾

Sed haec hactenus. Restat, ut de tempore, quo Propertius mortuus est, quid nobis videatur, paucis exponamus. Cuius rei cum nulla fere exstent veterum testimonia, videndum est, si quid coniectando proficere possimus. Iam si ipsius poetae carmina spectamus, nullum fere invenimus, quod annum excedat a. Chr. n. 16.²⁾, qua re nisi nonnulli viri docti non ita multo post exactum illum annum poetam mortuum esse statuerunt. At recte observat Ribbeckius³⁾ Ovidium, cum c. a. 14. magnos suae patriae poetas mortuos recenseret (am. I, 15.), Propertium non fuisse omissurum, si ante hunc annum de vita decessisset, unde colligendum est poetam hoc anno in vivis etiamtum fuisse. Quod autem alii viri docti permoti locis quibusdam Plinii Minoris epistularum, ubi Passenus quidam Paullus a Propertio poeta genus ducere perhibetur, poetam uxorem duxisse et liberos procreasse suspicantur⁴⁾, hoc omnino incertum est; nihil igitur pro certo spondere possumus nisi poetam post annum a. Chr. n. 16. mortuum esse, quamquam eum usque ad a. 14. vitam produxisse verisimile est.

¹⁾ Mirum quidem est, quamquam certe nostram non improbat opinionem, quod nonnulli viri docti, qui hanc rem tractaverunt, etiamsi longe aliam viam ingressi sunt, eodem tamen fere atque nos pervenerunt, ut Hertzbergius, Lueti Johannes, Marxius, Plessis (quamquam hic dubitanter suam de hac re proponit opinionem).

²⁾ Quae enim Lueti Johannes argumenta affert nonnullas libri quinti elegias inter a. 16. et 14. scriptas esse, haec omnia incerta sunt: hoc unum constat el. V, 11. a. 16. P. Cornelio Scipione consule compositam esse, ad quem annum etiam V, 6. refertur, quam poeta ad celebrandos ludos quinquennales hoc anno habitos conscripsit.

³⁾ Op. c. p. 205.

⁴⁾ Cf. uberior de hac re disputatio Postgatii op. c. p. 28. sq. (introducet.)

De ceteris vitae Propertii casibus nihil constat, nisi quod ipse astrologi persona indutus narrat V, 1, 127 — 134, ubi haec ad se dicit:

Ossaue legisti non illa aetate legenda
Patris et in tenues cogeris ipse Lares:
Nam tua cum multi versarent rura iuveni,
Abstulit excultas pertica tristes opes.
Mox ubi bulla rudi dimissast aurea collo
Matris et ante deos libera sumpta toga,
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo
Et vetat insano verba tonare foro.

His versibus docemur Propertium patre praematura morte absumpto ante togam virilem suptam patrimonium etiam tristi quadam pertica amississe et contempto insano foro vixdum deposita toga praetexta ad versus pangendos accessisse. Quaeritur, quaenam tristes illa pertica fuerit, et quidem utrum agrorum divisio a. 41. facta an ea, quam a. 30. institutam esse constat, h. l. intellegenda sit. Quam distributionem aliam esse non posse nisi priorem illam a. 41. institutam cum multi suspicati sunt viri docti, tum nostra disputatio novum praebet hand infirmum argumentum: cum enim poeta ante togam virilem sumptam patrimonio exutus sit, ante a. 30., quo e pueris excessit, hoc factum esse apparet.¹⁾

Jam licet quaeramus, quibus annis Propertius singulos elegiarum libros aut ediderit, aut ad finem perduxerit, nisi illud quidem assequi possumus. Cuius rei cum paucissima tantum in carminibus poetae exstent indicia, non iam certa spondere de cuiusque libri tempore, sed probabilia tantum proferre conabimur. Et primam, quod iam supra monuimus, nullum post a. 16. carmen scripsisse poeta videtur, ex quo efficitur omnes elegias carminibus iuvenilibus, quorum nonnulla fortasse in libro primo insunt, prorsus omissis inter a. 29. et 16. compositas esse. Horum annorum quibus quisque elegiarum liber compositus sit, si quaerimus, hoc primum tenendum est omnes, quae ad Cynthiam spectant, elegias duabus fortasse libri V. elegius (7, 8.) exceptis, quinquennio, quod statuimus, amoris compositas esse²⁾ Huc si ea, quae supra de temporibus Pro-

¹⁾ Cf. Pless. op. c. p. 208 sqq.

²⁾ Quaenam autem cautio in elegiis amatoriis, quae ad Cythiam refe-

pertianis disputavimus, etiam accesserint, singulorum librorum tempora utcunque invenire fortasse nobis continget. Jam primos elegiarum liber tres fere annos sibi poscit 29, 28, atque 27. partem. Anno enim 29. primae elegiae amatoriae compositae sunt, quibus aliquot certe amoris menses comprehenduntur. Tum Baias Cynthia proficiscitur, unde postquam rediit, circa eiusdem anni auctumnus discidio a Propertie seperatur, quod ad medium fere a. 28. pertinuit. Exacto discidio carmen I, 1. exaratur, quod, rationes metricas si spectamus, cum paucis aliis medium quodammodo locum obtinet inter elegias tempore primas atque eas, quae polysyllabis liberae fere sunt. Hoc igitur anno mea quidem opinione Propertius ad vitandas, quantum posset, polysyllabas animum adplicavit Tibulli, ut videtur, exemplo ductus, qui haec quidem in re eundem fere statum exhibeat atque posteriores elegiae libri primi Propertiani. Eo factum est, ut inde ex illo tempore Propertius raro tantum pentametros in polysyllabas exeuntes admitteret, id quod iam ex ceteris libri primi elegiis cognosci potest velut 8, 9, 19. aliis, quae igitur omnes a. 28. sub finem aut a. 27. ineunte scriptae sunt. Neque tamen ultra hoc tempus progrediendum est, quia hoc ipso anno librum primum editum esse facile conici potest. Recte enim observat Lachmannus¹⁾ non fuisse poetam dicturum II, 7, 17. sq.²⁾ gloriam suam usque ad Borysthenidas latam esse, nisi antea carminum aliquem librum (et quidem primum) edidisset.³⁾ Ab ipso autem poeta editum librum esse et citatus iam locus II, 3, 1—4. argumento est et ex eis, quae III, 18, sqq.⁴⁾ legimus, hoc ita fuisse sine ulla dubi-

runtur quaeque alias mulieres praedicant, discernendis adhibenda sit, ex eo elucet, quod nonnulli viri docti, qui parum caute omnes sine discrimine elegias amatorias ad Cynthiam retulerunt, ad pugnantes saepe inter se opiniones pervenerunt. Nos igitur, sicut in temporibus vitae Propertii constituendis fecimus, praeter primi libri elegias, quae omnes fere Cynthiae praedicandae inserviunt, eas solas consulimus, quae Cynthiae nomen aperte praese ferunt. cf. Ribbeck. op. c. p. 212 sqq.

1) Op. c. p. 24.

2) Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.

3) Hanc autem elegiam a. 27. scriptam esse supra iam suspicati sumus.

4) Tu loqueris, cum sis iam noto fabula libro

Et tua sit toto Cynthia lecta foro . . .

tatione sequitur. Neque cum aliis sed separatim librum publici iuris factum esse testis est Mart. 14, 189.¹⁾, quod epigramma inscribitur „Monobiblos Properti“ Eadem autem inscriptio legitur etiam in nonnullis codicibus Propertianis, cum ceterum cit. iam locus III, 18. idem testetur. Itaque censemus librum primum a. 27. separatim editum esse, *carmen profecto iuvenale Properti*, ut qui eo tempore annum aetatis ageret fere vicesimum primum.

De libro secundo (et tertio) nihil proferre, possumus nisi carmina eo contineri inter a. 28. et 25. scripta, quamquam fortasse etiam posterioris temporis nonnullae elegiae in hunc librum irrepserunt. Utrum autem ab ipso poeta an post eius mortem liber editus sit, non liquet.²⁾

Certius vero iudicium ferre possumus de libro III. (Lachmanni quarto), qui sicut primus ab ipso poeta editus esse videtur. Continet hic liber carmen certe unum a. 26. conscriptum, elegiam nimirum 14., quae tertio amoris anno fere exacto scripta est,³⁾ cum eiusdem elegia 17.⁴⁾ pro certo a. 23. assignanda sit, ad quem etiam omnes elegiae, quibus Parthicum bellum commemoratur, pertinere videntur. Recte enim observat Postgat.⁵⁾ nullo loco de praesenti bello agi sed ubique futurarum tantum victoriarum mentionem fieri; non igitur quo tempore bellum iam gerebatur, sed quo parabatur, elegiae scriptae sunt. Anno autem 23. Augustum expeditionem orientalem paravisse supra iam monuimus. Quem cum annum nulla elegia excedere videatur, itaque nostro iure existimare possumus librum quartum inter a. 26. et 23. compositum esse. Quod si quis miretur librum, qui a. 23. ad finem perductus est, extremo loco carmen exhibere a. 24. conscriptum IV, 25., animum advertat quae-so poetam, qui legentibus decursum amoris sui ob oculos ponere voluit, aptissime finem amoris cum fine extremi amorum libri coniunxisse nulla ratione habita ordinis temporum, quod idem videmus in huius libri el. 14., quae post elegias a. 23.

1) Cynthia facundi carmen iuvenale Properti

Accepit famam nec minus ipsa dedit.

2) Cf. quae de hoc libro supra diximus disp. nostrae p. 13. adn.

3) Cf. el. vv. 3 — 10.

4) In mortem M. Claudii Marcelli scripta elegia est, qui a. 23. Bais decessit.

5) Op. c. introduct. p. 52.

scriptas collocata est, quamquam ad a. 26. pertinet. Quin immo haec elegiarum dispositio mea quidem opinione argumento est ab ipso poeta librum in hunc, quem nunc videmus, ordinem redactum atque editum esse a. 23. vel. insq.

Post a. 23. elegiae libri quinti scriptae sunt, quamquam fortasse etiam prioris temporis quaedam carmina in eo libro insunt. Neque tamen ad finem librum poeta perduxit sive quod morte impeditus est sive extincto amore etiam ingenium evanescere coepit. Hoc certum est septem his annis, qui sunt inter a. 22 cl. 16., vix quartam partem omnium Propertii versuum compositam esse, cum partes tres septem item annorum spatio inter a. 29. et 23. confectae essent.

Perducta iam ad finem disputatione nostra omnia, quae de temporibus Propertianis et ipsi invenimus et ab aliis inventa in usum nostrum convertimus, tabula apposita illustramus.

Fasti Propertiani tabula illustrati.

A. Chr. n. a.

47. v. 46.	S. Propertius poeta nascitur.
41.	Patrimonium amittit.
30.	Togam virilem sumit, cum Lycinna consuetudinem iungit.
29.	Cynthiae amore capitur.
29.	Amantes discidio separantur.
28.	Propertius cum Cynthia in gratiam redit.
27.	Librum primum edit.
25.	Liber secundus (et III.) ad finem perducitur.
24.	Propertius Cynthiam dimittit.
23.	Liber tertius (quartus) perficitur.
16.	Extremum poetae carmen V. 11. conditur.
14.	vel fortasse post hunc annum Propertius e vita decedit.

Scribebam Iaroslaviae Kal. Apr. a. 1894.

Alexander Frączkiewicz.

Corrigenda.

P.	5.	v.	9.	pro	annns	leg.	annus
"	5.	"	29.	"	ann	"	anno
"	7.	"	12.	"	quarenda	"	quaerenda
"	8.	"	23.	"	sunt	"	sint
"	11.	"	7.	"	hoc	"	hac
"	12.	"	19.	"	v. ne 36., "	"	v. 36., " ne
"	12.	"	20.	"	assveto	"	assueto
"	13.	"	3.	"	l. I.	"	I, 1.
"	14.	"	4.	"	emendatiore sex hac	"	emendatiores ex hac
"	14.	"	29.	"	et.	"	el.
"	14.	"	30.	"	el	"	et
"	15.	"	18.	"	que	"	quae
"	16.	"	28.	"	consuetdine	"	consuetudine
"	17.	"	24.	"	libercs	"	liberos
"	18.	"	13.	"	suptam	"	sumptam
"	18.	"	14.	"	amississe	"	amisisse
"	18.	"	36.	"	elegius	"	elegiis
"	19.	"	3.	"	primos	"	primus
"	19.	"	7.	"	Propertie	"	Propertio
"	21.	"	10.	"	el.	"	et

II.

Część urzędowa.

I.

GRONO NAUCZYCIELSKIE

przy końcu roku szkolnego 1894.

A) Do nauki przedmiotów obowiązkowych.

L. p.	Imię i nazwisko	Stopień służbowy	Uczył	Tyg. godzin
1	Józef Wójcik	Dyrektor	języka polskiego w VIII.	3
2	Ksiądz Franciszek Wojnar	Profesor w VIII randze	religii w IV, V, VI, VII, VIII, logiki w VII, psychologii w VIII.	14
3	Józef Dziewoński	Profesor w VIII randze	rysunków w Ia, Ib, IIa, IIb i w IV.	20
4	Jan Nowak	Profesor	jęz. niemieckiego w IV, VI, VII, VIII.	16
5	Antoni Janik	Profesor	jęz. łacińskiego w IIa, jęz. greckiego w IIIa, IV. — gospodarz IIIa kl.	17
6	Ignacy Rychlik	Profesor	hist. i geogr. w IIa, IIIa, IIIb, VI, VIII, jęz. polskiego w IIa. gospodarz IIa kl.	20
7	Jacek Zieliński	Profesor	geografii w Ia, Ib, hist. i geogr. w IIb, IV, V, VII.	20
8	Walenty Głowiński	Nauczyciel	matematyki w Ib, IIa, IV, V, VII, fizyki w IV. — gospodarz IV kl.	18

L. p.	Imię i nazwisko	Stopień służbowy	Uczył	Tyg. godzin
9	Franciszek Vogl	Nauczyciel	hist. natur. w Ia, Ib, IIa, IIb, IIIa, IIIb, V, VI, matematyki w Ia.	19
10	Józef Czabański	Nauczyciel	matematyki w IIb, IIIa, IIIb, VI, VIII, fizyki w VII, VIII, gospodarz kl. VIII.	20
11	Aleksander Frączkiewicz	Nauczyciel	jęz. łacińskiego w VII. jęz., greckiego w V, VII, VIII, gospodarz kl. VII.	19
12	Bronisław Swiba	Nauczyciel	jęz. łacińskiego w IV, VI, VIII, gospodarz kl. VI.	17
13	Józef Szydłowski	Nauczyciel	jęz. łacińskiego w IIb, V, j. gree. w VI, gospodarz kl. IIb.	19
14	Artur Passendorfer	Nauczyciel	jęz. polskiego w IIb, V, VII, jęz. niemieckiego IIb, V, gospodarz kl. V.	18
15	Anatol Łucyk	Egzaminowany zastępca nauczyciela	jęz. niemieckiego w Ia, Ib, IIIa.	16
16	Ksiądz Stanisław Fałęcki	Zastępca nauczyciela	religii w Iab, IIab, IIIab, jęz. polskiego w IV, i VI.	16
17	Tomasz Dutkiewicz	Egzaminowany zastępca nauczyciela	jęz. polskiego w Ia, Ib, IIIa, IIIb, rysunków w IIIa, IIIb.	20
18	Andrzej Szachnowicz	Zastępca nauczyciela	jęz. łacińskiego w Ib, gospodarz kl. Ib.	8
19	Józef Trojnar	Zastępca nauczyciela	jęz. łacińskiego w Ia, języka niemieckiego w IIa i IIIb, gospodarz kl. Ia.	17
20	Adam Wołek	Zastępca nauczyciela	jęz. łacińskiego w IIIa, IIIb, jęz. greckiego w IIIb, gospodarz kl. IIIb.	17

B) Do nauki religii :

- a) grecko-katolickiej : ks. Bazyli **Romanowski** — 8 godzin.
- b) mojżeszowej : Abraham Berl **Rosenblum** — 8 godzin.

C) Do nauki przedmiotów nadobowiązkowych :

1. Historii kraju rodzinnego : a) Ignacy **Rychlik** — w kl. IIIa i IIIb 2 godz., a w VIII 1 godz. w I półr.; b) Jacek **Zieliński** — w kl. IV i VII w I półr. 2 godz., w II półr. 3 godz.
2. Języka ruskiego : Andrzej **Szachnowicz** 4 godz. w 3 oddziałach.
3. Języka francuskiego : Maurycy **Klugmann** — 6 godz. w 3 oddziałach.
4. Geometrii wykreslnej : Józef **Dziewoński** — 6 godz. w 3 oddziałach.
5. Kaligrafii : Józef **Dziewoński** — 2 godz. w 2 oddziałach.
6. Gimnastyki : Jacek **Zieliński** — 6 godz. w 6 oddziałach.
7. Śpiewu : Ignacy **Misicki** — 4 godz. w 2 oddziałach.

Zmiany w składzie grona nauczycielskiego

w roku szkolnym 1894.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył najmiłostwiej Najwyższem postanowieniem z dnia 28. czerwca 1893. roku zamianować *Józefa Wójcika*, profesora c. k. gimnazjum II we Lwowie, dyrektorem tutejszego zakładu. (Reskr. M. O. z 30. VI 1893. l. 14524., intym. Prez. R. S. K. z 26. VII 1893. l. 398.)

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświecenia zamianował rzeczywistymi nauczycielami w tutejszym zakładzie: *Józefa Szydłowskiego*, zastępcę nauczyciela w c. k. wyższej szkole realnej we Lwowie, i *Artura Maksymiliana Passendorfera*, zastępcę nauczyciela w c. k. gimnazjum w Bochni. (reskr. z 1. VII 1893. l. 13487., intym. Prez. R. S. K. z 30. VII 1893. l. 408.)

J. E. P. Minister W. i O. nadał tutejszemu nauczycielowi rzeczywistemu, *Franciszkowi Chowańcowi*, posadę nau-

czyciela w c. k. gimnazjum w Bochni (reskr. z 1. lipca itd. — j. w.); zamianował prowizorycznego nauczyciela c. k. Seminarjum nauczycielskiego w Rzeszowie, pełniącego obowiązki w tutejszym zakładzie, *Antoniego Romana Uhmę*, nauczycielem starszym c. k. Seminarjum nauczycielskiego w Samborze (reskr. z 22. VIII 1893. l. 16776., intym. Pr. R. S. K. z 4. IX 1893. l. 505.) i zastępcę nauczyciela, *Michała Wigilewicza*, głównym nauczycielem c. k. Seminarjum nauczycielskiego w Tarnopolu (reskr. z 25. VII 1893. l. 16896., intym. R. S. K. 3. VIII. 1893 l. 15321); a rzeczywistego nauczyciela, *Jana Ewangelistę Rembacza*, przeniósł w tym samym charakterze służbowym do c. k. gimnazjum w Złoczowie (reskr. z 1. lipca j. w.)

Wysoka c. k. Rada Szkolna Krajowa przeniosła tutaj zastępców nauczycieli, *Andrzeja Szachnowicza* z c. k. gimnazjum w Drohobyczu, i *Dominika Żelaka* z c. k. gimnazjum V we Lwowie, (rozp. z 28. VII 1893. l. 13592) w tym samym charakterze, a kandydatów stanu nauczycielskiego: *Józefa Trojnarę* (rozp. z 30. VIII 1893. l. 17683) i *Adama Wołkę* (rozp. z 31. VIII 1893. l. 10281) zamianowała zastępcami nauczycieli w tutejszym zakładzie.

W. Rada Szkolna przyznała dodatki pięcioletnie: prof. *J. Dziewońskiemu* czwarty (rozp. z 24. VII l. 13020), prof. *A. Janikowi* pierwszy (rozp. z 12. IX i. 15340) i prof. *X. Fr. Wojnarowi* czwarty (rozp. z 6. I 1894 l. 26886), a nauczyciela *Jacka Zielińskiego* zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim i nadała mu tytuł c. k. profesora (rozp. z 18. II 1894. l. 39 Pr.)

J. E. Pan Minister W. i O. nadał tutejszemu profesorowi, przydzielonemu do pełnienia służby w c. k. szkole realnej w Krakowie, *Edmundowi Grzębskiemu*, opróżnioną posadę nauczycielską w c. k. szkole realnej we Lwowie (reskr. z 9. I 1884 do l. 22079, 24. I. l. 29), a na opróżnioną w ten sposób posadę rozpisany jest konkurs.

J. E. P. Minister W. i O. udzielił (reskr. z 21. VIII 1893. l. 18489. intym. R. S. K. 29. VIII 1893 l. 17673.) zastępcom nauczycieli: *Anatolowi Łucykowi* urlopu a *Tomaszowi Dutkiewiczowi* zmniejszenia liczby godzin tygodniowych

do połowy na przeciąg pierwszego półrocza 1894, na przeciąg drugiego półrocza zaś udzielił takiego zmniejszenia godzin *Andrzejowi Szachnowiczowi* (reskr. z 16. I 1894. l. 224., int. R. S. K. 2. II 1894 l. 1541).

Z powodu powrotu zast. naucz. *A. Łucyka* z początkiem drugiego półrocza do służby nauczycielskiej w tutejszym zakładzie Wysoka Rada S. K. (rozp. z 8. I 1894. l. 43) przeniosła tutejszego zast. naucz. *D. Żelaka* w tym samym charakterze do c. k. gimnazjum w Stanisławowie.

Wskutek tych zmian osobistych w gronie nauczycielskiem od półrocza nastąpiła i częściowa zmiana w udzielaniu nauki; mianowicie egzam. zast. n. *A. Łucyk* objął naukę po z. n. *D. Żelaku*, a z. n. *T. Dutkiewicz* część lekcyi po z. n. *A. Szachnowiczu* i 3 godziny po z. n. *A. Wołku*.

I.

ROZKŁAD NAUK.

I. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Zasady wiary i moralności katolickiej.

Język łaciński 8 godz. tyg. Na podstawie gramatyki przerebiono prawidłowe formy deklinacyjne i konjugacyjne. Z przykładów tłómaczono ustępy łacińskie i polskie, przy czem ćwiczone uczniów praktycznie w analizie i budowaniu zdań tudzież w składni najważniejszych rodzajów zdań konjunktywnych. Począwszy od listopada co tydzień jedna kompozycja.

Język polski 3 godz. tyg. Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem i o złożonem; ze zdań pobocznych wzięto tylko najpospolitsze. Nauka deklinacyi rzeczownika, przymiotnika i zaimka w głównych zarysach z uwzględnieniem najważniejszych zasad głosowni. Elementarna nauka odmiany czasownika; rozdzielanie wyrazów i interpunkcja. Z wypisów czytanie, opowiadanie i deklamacja. Prace piśm.: w I. półroczu co tydzień dyktat, w II. półr. dawano

w pierwszych 3 miesiącach dyktaty, w dwóch następnych zadania szkolne i domowe naprzemian.

Język niemiecki 6 godz. tyg. Przerobiono w całości ćwiczenia Germaua-Petelena sposobem przez autorów wskazanym, t. j. tłómaczono ustępy niemieckie, poczem treść ich przerabiano w rozmówkach, ustępy polskie przekładano na język niemiecki, przyczem uwzględniano ściśle przynależny do każdej grupy materiały gramatyczny. Memorowano około 40 ustępów niemieckich. Co tydzień jedno zadanie szkolne.

Geografia. 3 godz. tyg. Fizyczna i polityczna geografia Europy a przede wszystkim monarchii austriacko-węgierskiej i Galicyi.

Matematyka 3 godz. tyg. W I półr. Arytmetyka, w II półr. Arytmetyka 1 godz. i Geometria 2 godz. tyg.

a) **Arytmetyka.** Cztery główne działania liczbami całkowitemi i dziesiętnymi. Działania liczbami wielogatunkowemi. Ułamki zwyczajne.

b) **Geometria.** Pojęcia linii a w szczególności prostej, linii kołowej i prostych w kole, pojęcia kąta i własności kątów, o liniach równoległych i kątach wskutek przecięcia trzech linii powstałych. Pojęcie trójkąta i rodzaje trójkątów. Suma kątów w trójkącie i o kątach zewnętrznych. Co lekcyja ćwiczenie domowe. Co miesiąc zadanie szkolne z arytmetyki i geometrii.

Historya naturalna 2 godz. tyg. Przez 6 miesięcy ssaki i owady, przez 4 miesiące botanika.

Rysunki odręczne 4 godz. tyg. Począwszy od linii, jej podziału i wymiaru, linii równoległych, kątów, figur prostokreślnych i umiarowych w zestawieniu ich do utworzenia ornamentu prostokreślnego, a skończywszy na liniach krzywych, kołach, elipsach i z tychże utworzonych ornamentach, rysowano wszystko bez użycia jakichkolwiek przyrządów z wolnej ręki ołówkiem.

II. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Historya starego testamentu z uwzględnieniem chronologii i geografii biblijnej.

Język łaciński 8 godz. tyg. Odmiany nieprawidłowe; praktyczne ćwiczenia jak w kl. I. Ważniejsze przysłówki, przyimki, spójniki, najważniejsze konstrukcje imiesłowowe i bezokolicznikowe, coniugatio periphrastica, gerundium i gerundivum. Wygłaszanie z pamięci. Co tydzień zadanie szkolne.

Język polski 3 godz. tyg. Elementarna nauka o zdaniu pojedynczym i o zdaniu złożonym; ze zdań pobocznych tylko najpospolitsze. Nauka o deklinacji rzeczownika, zaimka i przymiotnika w głównych zarysach z uwzględnieniem najważniejszych zasad głosowni. Elementarna nauka odmiany czasownika; rozdzielanie wyrazów i interpunkcja. Z wypisów czytanie, opowiadanie i deklamacja. Prace pism.: stosownie do potrzeby dyktat, zadania szkolne i domowe naprzemian trzy razy w miesiącu.

Język niemiecki 5 godz. tyg. Jak w I. kl.; część gramatyczną, w szczególności odmianę imion i słów, przyimki i spójniki uprawiano praktycznie; reprodukcja rozbieranych i objaśnianych ustępów niemieckich, tłumaczenie ustępów polskich, memorowanie ustępów poet. niekiedy prozajicznych. Ćwiczenia piśmienne co tydzień, streszczanie objaśnianych ustępów, lub tłumaczenie z polskiego na niemieckie. Raz na miesiąc zadanie domowe, według potrzeby dyktat.

Geografia 2 godz. tyg. Szczegółowa geografia fizyczna i polityczna Afryki i Azji. Poziomy i pionowy układ Europy. Szczegółowa geografia południowej i zachodniej Europy.

Historia 2 godz. tyg. Dzieje starożytnego Wschodu, Greków i Rzymian do upadku państwa zachodnio-rzymskiego.

Matematyka 3 godz. tyg. Naprzemian Arytmetyka i Geometria.

a) **Arytmetyka**: Działania ułamkami zwyczajnymi, stosunki, proporcje, reguła trzech pojedyncza, rachunek procentowy pojedynczy.

b) **Geometria**: Przystawanie trójkątów, zastosowanie tegoż. Prawa o trójkątach równoramiennych, bliższe własności koła i linii prostych w kole; czworoboki i wieloboki umiarowe. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Historia naturalna 2 godz. tyg. Przez 6 miesięcy ptaki, gady, płazy, ryby i bezkręgowce z wyjątkiem owadów. Przez 4 miesiące: botanika.

Rysunki odręczne 4 godz. tyg. Zaczawszy od najprostszych symetrycznych form krzywoliniowych, rysowano ornamenta płaskie podług wzoru na tablicy przez nauczyciela wykonywanego i z wzorów Andela, Steindla i Jacobsthala z użyciem ołówka, tuszu i farb.

III. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Historia biblijna nowego zakonu.

Język łaciński 6 godz. tyg. Składnia zgody, przyimki, składnia rządu. Ćwiczenia w tłumaczeniu z języka polskiego na łaciński. Czytano z Neposa żywoty: Miltiadesa, Themistoklesa, Aristidesa, Cimona, Epaminondasa i Pelopidasa. Celniejszych ustępów uczono się na pamięć. Co miesiąc 1 pensum i 2 comp.

Język grecki 5 godz. tyg. Z głosowni najpotrzebniejsze reguły, deklinacja, stopniowanie przymiotników i przysłówków, konjugacja czterech pierwszych klas czasowników I. konjugacyi. Ćwiczenia odpowiednie. W II. półroczu co miesiąc 2 zadania.

Język polski 3 godz. tyg. Z gram. nauka pisowni z szczególnym względem na interpunkcyę, w związku z tą częścią gramatyki przegląd najważniejszych zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych; systematyczna nauka deklinacyi z uwzględnieniem tych praw głosowni, które do zrozumienia przemian samogłosek lub spółgłosek we fleksyi imion były konieczne; składnia rządu; wyrazy nieodmienne.

Czytano częścią w szkole częścią w domu przeszło sto ustępów prozą i wierszem, takowe objaśniano i zdawano z nich sprawę w wielorakich kierunkach. Deklamowano dziesięć krótszych i dłuższych ustępów przeważnie poetycznych.

Zadania dwa na miesiąc, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Powtórzenie deklinacyi i konjugacyi. Nauka o zdaniu pojedynczem. Składnia zgody i rządu. Czytano, objaśniano i opowiadano ustępy niemieckie i polskie; deklamacja ustępów poetycznych. Rozmówki praktyczne na podstawie lektury szkolnej. Co miesiąc dwa zadania, naprzemian domowe i szkolne.

Geografia 2 godz. tyg. Geografia polityczna północnej, środkowej i wschodniej Europy, Ameryki i Australii.

Historia 1 godz. tyg. Dzieje wieków średnich.

Matematyka 3 godz. tyg. Naprzemian Algebra i Geometrya.

a) **Algebra.** Pojęcia liczb ogólnych. Cztery główne działania liczbami ogólnymi. Podnoszenie do kwadratu i do sześciastu. Wyciąganie drugiego i trzeciego pierwiastka.

b) **Geometrya.** Równość powierzchni figur płaskich, przemiany figur geometrycznych, pomiar powierzchni figur prostokreślnych i koła. Proporcjonalność linii, podobieństwo trójkątów, prawa wynikające z podobieństwa trójkątów, podobieństwo wieloboków. Ćwiczenia i zadania jak w kl. II.

Nauki przyrodnicze 2 godz. tyg. W I. półroczu **Fizyka.** Ogólne i szczególne własności ciał. Nauka o ciepłe, źródła ciepła i najważniejsze rzeczy z ciepła promienistego. Z chemii wstępne pojęcia, opis najważniejszych pierwiastków i połączeń takowych, z uwzględnieniem procesu palenia na podstawie doświadczeń.

W II. półroczu **Mineralogia.** Opisanie ważniejszych i najwięcej rozpowszechnionych minerałów i skał wraz z okazywaniem takowych uczniom podczas objaśnienia i podczas egzaminowania.

Rysunki odręczne 4 godz. tyg. Główne zasady rysunku perspektywicznego. Rysowano z modeli drewnianych i gipsowych. Równocześnie i to naprzemian ćwiczone uczniowie w rysunku z wzorów Martina, Jacobsthala i Andela przez nauczyciela na tablicy kredą wykreślonych, zapoznając ich z użyciem ołówka, pióra, pędzla, kredek kolorowych i farb. Wkońcu wykonywano łatwiejsze rysunki z pamięci.

IV. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Nauka o obrzędach kościoła katolickiego.

Język łaciński 6 godz. tyg. Z gramatyki użycie czasów i trybów, consecutio temporum, zdania poboczne, infinitivus, oratio obliqua, participium, gerundium, supinum; zasady prozody i metryki, hexameter daktyliczny.

Ćwiczenia w tłumaczeniu z języka polskiego na łaciński. Czytano z Caesara de bello Gallico I., IV.

1—20. VI. 1—20. Od połowy drugiego półrocza czytano Ovidiusa *Metamorph.* I. Lektura prywatna: Caesar *de bello Gall.* lib. VI. 20—30. lib. II. 1—20. Deklamacya z Caesara i Ovidiusa. Co miesiąc dwa zadania szkolne i jedno domowe.

Język grecki 4 godz. tyg. Uzupełnienie konjugacyi pierwszej, konjugacya druga i czasowniki nieprawidłowe; okolicznościowo składnia rządu i czasownika.

Tłómaczenie przykładów odpowiednich.

Co miesiąc dwa zadania, naprzemian szkolne i domowe.

Język polski 3 godz. tyg. Systematyczna nauka konjugacyi i składni w obrębie czasownika. Nauka o zdaniu złożonem, okresie, szyku i wierszowaniu. Czytanie, objaśnianie, opowiadanie, deklamacya. Co dwa tygodnie ćwiczenia piśmienne, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Wypisy Germana-Petelena przerobiono w całości.

Z gramatyki Petelena naukę o przypadkach i o szyku wyrazów.

Co miesiąc dwa zadania, naprzemian szkolne i domowe.

Geografia 2 godz. tyg. Fizyczna i polityczna geografia austriacko-węgierskiej monarchii, z wyłączeniem części statystycznej. Ćwiczenia kartograficzne.

Historya 2 godz. tyg. Dzieje nowożytne.

Matematyka 3 godz. tyg. Naprzemian Algebra i Geometrya.

a) **Algebra.** Nauka o równaniach stopnia pierwszego o jednej i więcej niewiadomych, tak ustawionych jak nieustawionych. Reguła trzech złożona, rachunek procentowy, dyskontu, terminu, spółki i mieszaniny.

b) **Geometrya.** Pojęcia stereometryczne. Rodzaje brył, powierzchni i objętości graniastosłupów, walców, ostrosłupów, stożków całych, kul. Wielościanny.

Fizyka 3 godz. tyg. Na podstawie podręcznika wzięto naukę o magnetyźmie, elektryczności, o ruchu punktu i ciał w ogólności, maszyny pojedyncze, naukę o równowadze i ruchu cieczy, tudzież o równowadze i ruchu gazów, o głosie i o świetle — wszystko na podstawie doświadczeń, tudzież elementa z kosmografii.

Rysunki odręczne 4 godz. tyg. Ornamenta płaskie krzywoliniyjne w stylu greckim, rzymskim i maurytańskim, wedle wzoru przez nauczyciela na tablicy wykreślonego nakładali uczniowie kolorami, przyczem objaśniano rozwój ornamentyki, jej rodzaje i charakterystykę pojedynczych stylów na stósownie obranych wzorach. Ornamenta cieniowano z wzorów Jacobstahla, Martina i Carota z uwzględnieniem figur ludzkich i zwierzęcych, wchodzących w skład ornamentyki. Rysunek z modeli gipsowych i dalszy ciąg rysunku perspektywicznego w zastosowaniu do przedstawienia odpowiednich przedmiotów technicznych.

V. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Ogólna nauka wiary katolickiej.

Język łaciński 6 godz. tyg. Z gramatyki: Powtórzenie i uzupełnienie składni zgody i rządu. Ćwiczenia stylistyczne na podstawie lektury. Czytano Liviusa I. i XXI. Ovidiusa *Carmina selecta*. Deklamacya z Liviusa i Ovidiusa.

Jedno zadanie szkolne co miesiąc.

Język grecki 5 godz. tyg. Z gramatyki uzupełnienie morfologii, syntaxis casuum, przyimki. Czytano Xenoph. *Anabasis* (wraz z prywatną lekturą) w całości według przepisanej książki; Hom. *Ilias* I i VI.

Deklamacya z Homera II. l. 1—110. Ćwiczenia gramatyczne na podstawie lektury. Co półrocze cztery zadania szkolne.

Język polski 3 godz. tyg. Nauka poezyi i prozy. Najważniejsze obrazy i figury. Oprócz lektury zawartej w Wypisach, przeczytano w całości „Pana Tadeusza“ Mickiewicza. Deklamacya piękniejszych ustępów. Zadań po 7 w półroczu.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Czytanie wypisów Wernera: pryw. lektura: „die deutsche Heldensage“, Goethego „Reineke Fuchs“ (I.—VI.) Herdera „Der Cid“. Ćwiczenia w opowiadaniu i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów. 7 zadań półrocznie.

Historya i Geografia 3 godz. tyg. Historya starożytna aż do podbicia całych Włoch przez Rzym. Z geografii powtórzenie odpowiednich części.

Matematyka 4 godz. tyg. Algebra 2 godz. Geometria 2 godz.

- a) **Algebra**: Pojęcia liczb szczególnych i ogólnych, rozszerzenie pojęcia liczb przez wprowadzenie ilości dodatnich i ujemnych, układy liczb, w szczególności dziesiętkowy, cztery główne działania ogólnymi liczbami całkowitemi, podzielność liczb, ułamki zwyczajne, dziesiętne, cztery główne działania uławkami, stosunki, proporcje pojedyncze i złożone i zastosowania proporcji. Nauka o równaniach w ogólności, a o równaniach I. stopnia w szczególności, i to o jednej i więcej niewiadomych.
- b) **Geometria**: Pojęcia geometryczne, linie, kąty, trójkąty, czworo- i wieloboki, proporcjonalność linii, podobieństwo figur płaskich, obwody i powierzchnie figur prostokreślnych, linia kołowa, proste i kąty w kole, położenie kół, wieloboki wpisane i opisane na kole, pomiar koła i jego części, tudzież zastosowania.

Co miesiąc zadanie szkolne a co lekcya ćwiczenie domowe.

Historia naturalna 2 godz. tyg.

- a) w I półr. **Mineralogia** na podstawie podręczn. Łomnickiego.
b) w II. półr. **Botanika** na podstawie podręcznika Rostańskiego.

VI. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Szczegółowa nauka wiary katolickiej.

Język łaciński 6 godz. tyg. Powtórzenie i uzupełnienie składni słowa. Ćwiczenia stylistyczne na podstawie lektury. Czytano Sall. Jugurtha, Cic. in Catil., I. II. Verg. Eccl. I. i V. Georg. II. „Laudes Italiae“. De apium ingenio atque moribus. Aen. I. i II. L. pryw. Sall. Jugurtha, Cicero in Catil. oratio III., Vergil. Aeneis IV. Deklamacya z Sall., Verg. i Cic. Co miesiąc jedno zadanie szkolne.

Język grecki 5 godz. tyg. Czytano Hom. II. XVI, XVII, XVIII, XXII i XXIV. Jako lekt. pryw. VI, VII, XIX, XX, XXI, XXIII. Herod. ks VII. Co tydzień ćwiczenie stylistyczne na podstawie Xenof. Anab., Cyrop. i Pamiętników. Co półrocze 4 zadania szkolne. Deklamacya z Hom. II. XXII.

Język polski 3 godz. tyg. Z historyi literatury: Od początku do końca XVIII. wieku. Lektura ważniejszych wyjątków z dzieł pisarzy od połowy XVI. do XVIII. wieku — wszystko podług Wypisów. — Deklamacya kilku ustępów z Trenów Kochanowskiego i innych ważniejszych i piękniejszych poematów XVIII-go wieku. — Zadań siedm na półrocze.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Czytanie wypisów Wenera, „Minna von Barnhelm“, „Dichtung u. Wahrheit“ pryw. lektura: „Julius v. Tarent“. Ćwiczenia w opowiadaniu i uczeniu się na pamięć celniejszych ustępów. 7 zadań półrocznie.

Historya i Geografia 3 godz. tyg. Dzieje rzymskie od podbicia całej Italii. Dzieje średniowieczne. Z geografii powtórzenie odpowiednich części.

Matematyka 3 godz. tyg. Algebra i Geometrya naprzemian.

a) **Algebra**: w I półroczu. Pojęcia potęg i pierwiastków, działania ilościami potęgowymi i pierwiastkowanemi, podnoszenie wielomianów do kwadratu i sześcianu, pierwiastkowanie, pojęcia i działania liczbami niewymiernemi i urojonemi. W II. półroczu: Nauka o logarytmach, zastosowanie tychże do trygonometrii, nauka o równaniach II. stopnia o jednej niewiadomej, związku między współczynnikami i ilościami stałemi a pierwiastkami, ustawianie równań mających dane pierwiastki.

b) **Geometrya**: w I. półroczu: Stereometrya na podstawie podręcznika: Geometrya dla klas wyższych Mocnika—Dra Staneckiego wyd. III; w II. półroczu: funkcyje goniometryczne, rozwiązywanie trójkątów prostokątnych, twierdzenie Carnota, rozwiązywanie trójkątów ogólnie na podstawie danych ilości, zastosowanie trygonometrii do planimetrii i stereometrii.

Historya naturalna 2 godz. tyg. Zoologia podług podręcznika Dra Petelenza.

VII. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Etyka chrześcijańsko-katolicka.

Język łaciński 5 godz. tyg. Szyk wyrazów w zdaniu łacińskiem, peryod, nieforemności w tworzeniu zdań, figury

krasomowcze. Ćwiczenia stylistyczne na podstawie lektury. Przeczytano Cic. Pro Murena i Cato Maior. Jako pryw. lekturę Cic. pro Archia poeta, de imperio Pomp., Laelius i przeciw Katylinie III i IV według wyboru uczniów. — Verg. Aen. VI. XI. i XII., a pryw. III, IV, V.

Język grecki 4 godz. tyg. Czytano Dem. Phil. III. Olynth. III. i *περὶ εἰρήνης*, Hom. Od. V. VI. XVI. XXI, kursorycznie IX, prywatnie I, II, III. Deklamacya z Demostenesa i Homera. Co tydzień ćwiczenie stylistyczne — co półrocze 4 zadania szkolne.

Język polski 3 godz. tyg. Z historyi literatury: Okres księstwa Warszawskiego i Królestwa kongresowego, okres romantyczny aż do Aleksandra Fredry włącznie — podług Wypisów.

Lektura wyjątków powyższej epoki literatury podług przepisanych Wypisów, oprócz tego w całości: „Powrót Posła“ Niemcewicza, Ballad Mickiewicza, Grażyny, Konrada Wallenroda, Pana Tadeusza, Dziadów; Maryi Malczewskiego; Ducha od stepu, kilku dumek Zaleskiego i Ślubów Panieńskich Fredry. Wiele utworów przeznaczono do domowej lektury.

Deklamacya ustępów z Grażyny i Konrada Wallenroda.

Wypracowań piśmiennych na półrocze 6.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Czytanie Wypisów Wernera; pryw. lektura: „Hermann und Dorothea“ i „Jungfrau von Orleans“, „Zriny“, „Iphigenie auf Tauris“, „Wallensteins Tod“.

Zadań 5 na półr.

Historya i Geografia 3 godz. tyg. Dzieje nowożytne z uwzględnieniem wewnętrznego rozwoju państw europejskich i ich geografia.

Matematyka 3 godz. tyg. a) Algebra: Zrównania oznaczone II. stopnia o dwóch i więcej niewiadomych; zrównania nieoznaczone (dyofantyczne) I stopnia; i kilka przykładów ze zrównań II stopnia; ułamki łańcuchowe; szeregi arytmetyczne i geometryczne, tudzież interpolacya tychże; rachunek procentowy złożony; nauka o kombinacjach, symbolika, wzór binomialny Newtona z zastosowaniami.

b) Geometrya: Powtórzenie trygonometrii płaskiej z zastosowaniem. Analityka płaska i przecięcia stożkowe.

Fizyka 3 godz. tyg. Ogólne własności ciał, mechanika ciał stałych, ciekłych i lotnych, nauka o cieple i chemia.

Propedeutyka filozofii 2 godz. tyg. (Podręcznik Kremera).

Główne zasady logiki, pojęcia, sądy i wnioski; nauka o metodzie w umiejętnych badaniach w ogólnych zarysach.

VIII. K l a s a.

Religia 2 godz. tyg. Historya kościoła katolickiego.

Język łaciński 5 godz. tyg. Czytano: Hor. C. I. 1, 2, 3, 11, 18, 29, 35, 37, II. 13, 14, 17, 18. III. 9, 13, 28, 30. IV. 3, 7, 12. Epodon 2, 7, 13. Ser. I. 1, 6. Epist. II. 1. Tacit. Agricola. Ann. I. IV. Deklamowano Hor. C. I. 1, 14, 35. II. 14. III. 1. Lektura pryw. III. 30. Epod. 2. Serm. I. 1. 20, 30, 34. II. 2, 9. III. 17. IV. 11. Tacit. Ann.

Co tydzień ćwiczenia stylistyczne na podstawie autora, co miesiąc zadanie szkolne.

Język grecki 4 godz. tyg. Czytano: Platona Apolog., Kritona, 4 ostatnie ustępy z Phaedona (w całości), Sofoklesa Antygonę. Pryw. czytali uczniowie niektóre utwory Plat., Sofokl., Homera Iliad., lub Odyss. W półroczu 4 zadania szkolne. Deklamacya z Antygony.

Język polski 3 godz. tyg. Z historyi literatury podług Wypisów aż do Szujskiego włącznie. Lektura ważniejszych wyjątków z pisarzy, historią literatury powyższą objętych, podług Wypisów; prócz tego w całości: Pana Tadeusza i Dziadów z Mickiewicza; Irydyona, Przedświtu z Kraśńskiego; Balladyny, Lilli Wenedy, Bieleckiego ze Słowackiego; Ślubów Panieńskich i Nikt mię nie zna z Fredry. Nadto wiele utworów treści powieściowej i dramatycznej czytali uczniowie prywatnie i zdawali z tej lektury sprawę w formie t. z. Ćwiczeń ustnych.

Zadań w I. półroczu 5, w II. 4.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Czytanie: Wypisów Wenera; pryw. lektura: „Wilhelm Tell“ i „Maria Stuart“ (III akt) „der Geizige“ i „Julius Caesar“.

Zadań w I. półroczu 5, w II. zaś 3.

Historya i Geografia 3 godz. tyg. Dzieje monarchii austro-węgierskiej. Statystyka monarchii austro-węgierskiej. Powtórzono historję grecką i rzymską.

Matematyka 2 godz. tyg. a) **Algebra**: powtórzono działania liczbami całkowitemi i ułamkami, zrównania I. i II. stopnia oznaczone o jednej i więcej niewiadomych, zrównania dyofantyczne, ułamki łańcuchowe, szeregi, kombinacye, rachunek procentowy pojedynczy i złożony, wzór Newtona i własności trójkąta Paskala.

b) **Geometrya**: Powtórzono: Planimetryę, stereometryę, gonio- i trygonometryę płaską i analitykę płaską — wszystko na przykładach i w zastosowaniach.

Co lekcyja ćwiczenie domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Fizyka 3 godz. tyg. Magnetyzm i elektryczność, naukę o ruchu falowym, głosie, świetle, kosmografia — tudzież pobieżnie powtórzono działy wzięte w klasie VII.

Propedeutyka filozofii 2 godz. tyg. Psychologia.

B) Religia.

Religia obrz. gr. kat. według planu dla nauki religii obrz. rzym. kat.

Religia mojżeszowa. W klasie I. Dzieje biblijne od stworzenia świata do objawienia na górze Synaj; Język hebrajski i tłómaczenie modlitw hebrajskich na język polski. W klasie II. Dzieje biblijne od objawienia na górze Synaj do zaprowadzenia rządów monarchicznych. Przykłady do tłómaczenia z hebrajskiego: księga Jozuego. W klasie III. Dzieje biblijne od panowania Saula do wystąpienia proroka Elisy. Z hebrajskiego: księga Sędziów. W klasie IV. od wystąpienia Elisy do odbudowania świątyni Nehemiasza. Z hebrajskiego: księga Samuela. W klasie V. Pobiblijna historia narodu żydowskiego od powrotu z niewoli babilońskiej od zburzenia drugiej świątyni. Z hebrajskiego: księga królów. W klasie VI. Historia Izraelitów w wiekach średnich. Psalmy Dawida w oryginale hebrajskim. W klasie VII. Historia Izraelitów w nowszych czasach. Systematyczna nauka wiary i obyczajów. W kl. VIII. ciąg dalszy materyału klasy VII.

C) Przedmioty nadobowiązkowe

Historja kraju rodzinnego. W kl. III. wzięto odnośny materyał aż do r. 1492. w kl. IV. resztę aż po czasy najnowsze, zaś w kl. VII. dzieje Polski i Rusi od w. X. do połowy w. XVII, a w kl. VIII. do upadku Rzeczypospolitej. Dzieje porozbiorowe.

Język ruski. Języka ruskiego uczono w trzech oddziałach i to w I. i II. oddziale po 1, a w III. oddziale po 2 godz. tygodniowo.

Oddział I. (dla Polaków). Czytanie wszystkich rodzajów druku, pisanie ruskiemi głoskami. Nadto ćwiczyli się w mówieniu na podstawie czytanych ustępów z czytanki Romańczuka tom I. Dyktaty częste.

Oddział II. Z gramatyki uczono ważniejszych zasad pisowni ruskiej, odmiany rzeczownika, zaimka, przymiotnika i liczebnika przygodnie. Z czytanki Romańczuka na II. klasę szkół średnich przeczytano około 30 ustępów. Cenniejsze ustępy objaśniano i opowiadano; niektórych zwłaszcza krótszych prozaicznych i poetycznych ustępów uczyli się uczniowie na pamięć. Co miesiąc dyktat lub wypracowanie.

Oddział III. Z gramatyki zasady nowej pisowni. Inne rzeczy gramatyczne omawiano przy zadaniach. Do lektury używano wypisów E. Partyckiego na IV. kl. szkół średnich. Zapoznano także uczniów z ważniejszymi pomnikami literatury ruskiej do wieku XIII. włącznie i życiorysami cenniejszych pisarzy współczesnych zwłaszcza tych, których utwory znajdują w Wypisach. Ćwiczenia w frazeologii ruskiej. Co miesiąc zadanie piśmienne na przemian szkolne i domowe.

Geometrya wykresna. Oddział I. począwszy od pierwszych pojęć o rzutach w ogólności, prowadzono naukę o rzutach prostokątnych punktu, prostej i płaszczyzny na dwie płaszczyzny rzutowe, poczem wzięto niektóre zagadnienia o punkcie prostej i płaszczyźnie, przecięcia dwóch płaszczyzn; dalej rzuty punktu i prostej na trzy płaszczyzny rzutowe; obroty punktu około prostych; kłady płaszczyzn; rzeczywiste wielkości odcinków i kątów; cienie punktu,

prostej i figur płaskich, a nakoniec transformacja płaszczyzn. Nauka odbywała się w 2 godzinach tygodniowo.

Oddział II. Po powtórzeniu najważniejszych części materiału naukowego z Oddziału I. prowadzono naukę o wielościanach, mianowicie: o ich wykreśleniu, przekrojach, siatkach, przebiciu prostej z wielościanami, o cieniach wielościanów i o ich przenikaniu się. Ogólne wiadomości o krzywych i powierzchniach obrotowych.

Oddział III. Nauka rozpoczęła się w połowie listopada powtórzeniem materiału przeszłorocznego kursu: poczem przystąpiono do nauki o konstrukcyi płaszczyzn stycznych do powierzchni obrotowych, przekroje powierzchni obrotowych płaszczyznami, przenikanie i cienie powierzchni obrotowych.

Nakoniec nauka perspektywy.

Nauka odbywała się w 2 godzinach tygodniowo.

Gimnastyka. w 6 oddziałach po jednej godzinie tyg.

Kaligrafia. Nauka kaligrafii odbywa się w dwóch oddziałach po 1 godzinie tygodniowo. Pisano pismem polskim i niemieckim podług wzorów wypisanych przez nauczyciela na tablicy, w II. półr. pismem francuskim.

Śpiew. w dwóch oddziałach po 2 godziny tygodniowo.

Wykaz książek szkolnych dla gimnazjów na rok szkolny 1894/5.

Przedmiot	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Klasa IV.
Religia	Katechizm większy dla szkół ludowych podług ks. Deharla opracował ks. M. Morawski. Lwów 1891. Opr. 22 ct.	Ks. Dąbrowski, Historia biblijań zakonu starego. Wydanie 1, 2, i 3. (Wydanie 3. w druku).	Ks. Dąbrowski, Historia biblijań zakonu nowego. Wydanie 1, i 2. Stanisławów 1889 Brosz. 80 ct.	Lingwika. Podręcznik wyczerpany
Język łaciński	Samolewicz, Zwieżła gramatyka języka łacińskiego. Wydanie 1. 2. i 3. Lwów 1893. Opr. 60 ct. Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla 1. klasy. Lwów 1893. Opr. 1 zł.	Samolewicz, Zwieżła gramatyka języka łacińskiego. Wydanie 1. 2. i 3. Lwów 1893. Opr. 60 ct. Samolewicz, Przykłady łacińskie. Część II. Wydanie 1—3. Lwów 1887. Opr. 80 ct.	Samolewicz - Sołtyśk, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5. i 6. Lwów 1893 Opr. 1 zł. 20 ct. Próchniecki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 2. i 3. Lwów 1893 Opr. 80 ct. Cornelius Nepos, wydanie W. Kłaka 70 ct.	Samolewicz-Sołtyśk, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5. Lwów 1891. Opr. 1 zł. 20 ct. Próchniecki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Lwów 1888. Opr. 1 zł. Caesar, Commentarii de bello gallico wydanie Bednarskiego, 65 ct. Ovidius, wydanie Bednarskiego 80 ct.
Język grecki	—	—	—	Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Lwów 1892. Opr. 1 zł. 50 ct. lub: Schenkl - Parylak, Ćwiczenia greckie. Wyd. 2. Wieden 1893. Opr. 1 zł. 25 ct.

Przedmiot	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Klasa IV.
Język polski	<p>Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 8. Lwów. 1891. Opr. 1 zlr. 10 ct. Próchnicki i Wójcik. Wypisy polskie dla I. klasy. Wydanie 1. 2. Lwów 1892. Opr. 75 ct.</p>	<p>Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wydanie 8. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 10 ct. Próchnicki i Wójcik. Wypisy polskie dla II. klasy. Lwów 1893. Opr. 1 zlr.</p>	<p>Małecki, Gramatyka języka polskiego. Wydanie 8. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 10 ct. Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla III. klasy. Lwów 1893. Opr. 1 zlr.</p>	<p>Małecki, Gramatyka języka polskiego. Wydanie 8. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 10 ct. Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla IV. klasy. (W druku).</p>
Język niemiecki	<p>L. German i K. Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy pierwszej. Wydanie 1-3. Lwów 1891. Opr. 80 ct.</p>	<p>L. German i K. Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy drugiej. Wydanie 1. i 2. Lwów 1891, Opr. 1 zlr.</p>	<p>L. German i K. Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. Wydanie 1. i 2. Lwów 1892. Opr. 1 zlr. 20 ct. Petelenz, Deutsche Grammatik. Kraków 1890 Opr. 1 zlr.</p>	<p>L. German i K. Petelenz Ćwiczenia niemieckie dla klasy czwartej. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 20 ct. Petelenz, Deutsche Grammatik. Kraków 1890 Opr. 1 zlr.</p>
Geografia i Historia powszechna*)	<p>Benoni i Tatimir, Krótki rys geografii. Wydanie 4. 5. i 6. (Wydanie 6. w druku).</p>	<p>Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna. Wyd. 4-6. Lwów 1892. Opr. 1 zlr. 40 ct. Welter-Sawczyński, Dzieje powszechnie skrócone. Część I. Wyd. 5. Kraków 1886. Brosz. 80 ct.</p>	<p>Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna. Wydanie 4-6. Lwów 1892. Opr. 1 zlr. 40 ct. Welter-Sawczyński, Dzieje powszechnie skrócone. Część II. Wyd. 5. Kraków 1888. Brosz. 1 zlr.</p>	<p>Welter-Sawczyński, Dzieje powszechnie skrócone. Część III. Wyd. 5. Kraków 1891. Brosz. 1 zlr. Benoni-Majerski, Geografia austri-węgierskiej monarchii. Wydanie 2. Lwów 1892. Opr. 60 ct.</p>

*) Atlasy zalecić można do zakupienia dla wszystkich klas: a) geograficzny Kozena w tłóm. Gustawicza, wyd. 3. cena 3 zlr. b) historyczny Putzgera, nieopr. 1 zlr. 30 ct.

Przedmiot	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Klasa IV.
Matematyka	Brzostowicz, Początki arytmetyki i algebry. Wydanie 2. 1894. Opr. 60 ct Moenik-Maryniak, Geometrya poglądowa. Część I. Wyd. 6. Lwów 1889. Opr. 85 ct.	Zajączkowski. Początki arytmetyki. Część I. Wydanie 2. i 3. Lwów 1891. Opr. 90 ct. Moenik-Maryniak, Geometrya poglądowa. Część I. Wyd. 6. Lwów 1889 Opr. 85 ct.	Zajączkowski, Początki arytmetyki i algebry. Część II. Wydanie 2. Lwów 1891. Opr. 80 ct. Moenik-Maryniak, Geometrya poglądowa. Część II. Wydanie 3. i 4. Lwów 1891. Opr. 85 ct. lub :	Zajączkowski, Początki arytmetyki i algebry. Część II. Wydanie 2. Lwów 1891. Opr. 80 ct. Moenik-Maryniak, Geometrya poglądowa. Część II. Wydanie 3. i 4. Lwów 1891. Opr. 85 ct. lub :
Fizyka	—	—	Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Opr. 1 zł. 30 ct.	Soleski, Nauka fizyka. Wydanie 2. Lwów 1891. Opr. 1 złr. 30 ct.
Historja naturalna	Nowicki, Zoologia. Wydanie 6. Kraków 1890. Opr. 1 złr. 50 ct. Rostański, Botanika szkolna na klasy niższe. Wydanie nowe. Kraków 1892. Opr. 1 złr. 20 ct.	Nowicki, Zoologia. Wydanie 6. Kraków 1890. Opr. 1 złr. 50 ct. Rostański, Botanika szkolna na klasy niższe. Wydanie nowe. Kraków 1892 Opr. 1 złr. 20 ct.	(w 2. półr.) Zomnicki, Mineralogia dla niższych klas. Wyd. 2. i 3. Lwów 1893. Opr. 60 ct.	—

Przedmiot	Klasa V.	Klasa VI.	Klasa VII.	Klasa VIII.
Religia	Ks. Jachimowski, Dogmatyka ogólna. Wydanie 1. i 2. Lwów 1889. Opr. 1 zlr. 30 ct.	Ks. Jachimowski, Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 1. i 2. Lwów 1889. Opr. 1 zlr. 30 ct.	Martin-Solecki, Etyka katolicka. Wydanie 1. i 2. Przemysł 1885. Brosz. 1 zlr. 20 ct. Opr. 1 zlr. 40 ct.	Historiya kościoła. Brak podręcznika.
Język łaciński	Livius, wydanie Zingerle Majehrowicz 80 ct. Ovidius jak wyżej. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wydanie 5. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 20 ct.	Salustius a) sz. Bell. Jug. 35 ct., b) przyw. Catil. 30 ct. wyd. Linker - Klimscha Vergilius, Hoffmann 1893 70 ct. -- Cicero Mowy przeciw Katylinie Kornitzer-Soltysik 30 ct. Samolewicz-Soltysik 30 ct. Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wydanie 5. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 20 ct.	Cicero pro Archia, H. Nohl. 45 ct. Cicero Mowy przeciw Kacyl. jak wyżej 30 ct. Cicero Laelius Kornitzer-Soltysik 30 ct. Vergilius jak wyżej 70 ct. Samolewicz, Gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 4. Lwów 1894 Brosz. 1 zlr. 80 ct.	Horatius Susa 75 ct. Tacitus Müllera 2 zlr. 10 ct. Samolewicz, Gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 4. Lwów 1885 Brosz. 1 zlr. 80 ct.
Język grecki	Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wydanie 1. i 2. Lwów 1891. (Wyd. 2. w druku). Opr. 1 zlr. 20 ct. Homera Iliada część 1. wydanie 1. wydanie Scheindler-Soltysik 60 ct. Cwikliński, Gramatyka języka greckiego. Lwów 1892. Opr. 1 zlr. 50 ct.	Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Lwów 1888, Opr. 1 zlr. 40 ct. Homera Iliada część 1. i II. wydanie jak wyżej 1 zlr. 35 ct. Herodot. wydanie Holdera 1 zlr. 15 ct. Curtius-Hartel-Cwikliński Gramatyka języka greckiego Praga 1890 Brosz. 2 zlr. Opr. 2 zlr. 30 ct.	Homera Odyssea Pauly-Wotke 1 zlr. 10 ct. Demostenes Wotke-Schmidt, 60 ct. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta, Lwów 1888. Opr. 1 zlr. 40 ct. Curtius-Hartel-Cwikliński, Gramatyka języka greckiego, Praga 1890. Brosz. 2 zlr. Opr. 2 zlr. 30 ct.	Plato Apol. Krit. 4. 6st. rozdz. Fedon Christ-Lawinski 45 ct. Sofokles Edyp król, Schubert Majehrowicz 50 ct. Homera Odyssea jak wyżej. Samolewicz, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 3. Lwów. Brosz. 2 zlr. 50 ct.

Przedmiot	Klasa V.	Klasa VI.	Klasa VII.	Klasa VIII.
Język polski	<p>Próchniecki, Wzory poezyi i prozy. Lwów 1893. Opr. 1 zlr. 50 ct.</p>	<p>Wypisy polskie Stan. Tarnowskiego i J. Wojcika. Część I. Wydanie 1. i 2. (Wydanie 2. w całości). Dzieła w całości: Heidenstein, Wojna z Moskwą i Pamiętniki Paska; Sienkiewicz: Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski; Niemcewicz, Powrót Posła.</p>	<p>Wypisy polskie Stan. Tarnowskiego i J. Wojcika. Część I. Lwów 1890. Opr. 1 zlr. 85 ct. Wypisy polskie Stan. Tarnowskiego i Fr. Próchnieckiego. Część II. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 85 ct. Ewentualnie następujące dzieła w całości: Studyja pamiętnie, Balladyna. Na dom. lekt.; Książę niezłomny, Powrót do gniazda, Kółkacya.</p>	<p>Wypisy polskie Stan. Tarnowskiego i Fr. Próchnieckiego. Część II. Lwów 1891. Opr. 1 zlr. 85 ct. Ewentualnie dzieła w całości: jak w kl. VII. (bo według planu starego.)</p>
Język niemiecki	<p>Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die fünfste Classe. Lwów 1892. Opr. 1 zlr. 20 ct.</p>	<p>Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die sechste Classe. Lwów 1892. Opr. 1 zlr. 40 ct.</p>	<p>Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die siebente Classe. Lwów 1893. Opr. 1 zlr. 65 ct. Następujące dzieła w wydaniu Graesera, aprobowane przez c. k. Radę Szkolną krajową: Herr. & Doroth, Jungfrau, von Ori. Wallensteins-Tod & Lager.</p>	<p>Petelenz u. Werner, Deutsches Lesebuch für die achte Classe. Lwów 1894. Opr. 2 zlr. 20 ct. Następujące dzieła w wydaniu Graesera, aprobowane przez c. k. Radę Szkolną krajową: Tell, M. Stuart, J. Caesar.</p>
Geografia i historia powszechna	<p>Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Kraków 1891. Opr. 1 zlr. 40 ct.</p>	<p>Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Kraków 1894. Opr. 1 zlr. 20 ct.</p>	<p>Gindely-Markiewicz, Dzieje nowożytne W y d. 1. i 2. Kraków 1886. Opr. 1 zlr. 80 ct. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów z nią połączonych Kraków 1893. Opr. 1 zlr. 20 ct.</p>	<p>Hannak-Leniek, Historia i statystyka austr. węgier monarchii. Tarnopol 1892. Opr. 1 zlr. 20 ct. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów z nią połączonych Kraków 1893. Opr. 1 zlr. 20 ct.</p>

Przedmiot	Klasa V.	Klasa VI	Klasa VII.	Klasa VIII.
Matematyka	Dziwiński, Zasady algebry. Lwów 1891. Opr. 2 zł. 20 ct. Moenik-Stanecki, Geometrya dla wyższych klas. Wyd. 3. Lwów 1889. Opr. 2 zł. 65 ct.	Dziwiński, Zasady algebry. Lwów 1891. Opr. 2 zł. 20 ct. Moenik-Stanecki, Geometrya dla wyższych klas. Wydanie 3. Lwów 1889. Opr. 2 zł. 65 ct. Logarytmy Adama. Opr. 65 ct.	Dziwiński, Zasady algebry. Lwów 1891. Opr. 2 zł. 20 ct. Moenik-Stanecki, Geometrya dla wyższych klas. Wydanie 3. Lwów 1889. Opr. 2 zł. 65 ct. Logarytmy Adama. Opr. 65 ct.	Dziwiński, Zasady algebry. Lwów 1891. Opr. 2 zł. 20 ct. Moenik-Stanecki, Geometrya dla wyższych klas. Wydanie 3. Lwów 1889. Opr. 2 zł. 65 ct. Logarytmy Köhlera. Opr. 65 ct.
Fizyka	—	—	Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Kraków 1892. Opr. 2 zł. Tomaszewski, Chemia. Brosz. 40 ct.	Soleski, Wykład nauki fizyki. Wydanie 2. Lwów 1892. Opr. 2 zł.
Historja naturalna	Łomnicki, Mineralogia i geologia. Wydanie 3. Lwów 1891. Opr. 80 ct. Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Kraków 1886. Brosz. (Cena niższa) 1 zł.	Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Lwów 1892. Brosz. 1 zł. 50 ct.	—	—
Propedeutyka filozofii	—	—	Kozłowski, Logika elementarna. Lwów 1891. Opr. 70 ct.	Crüger-Sawczyński, Zarys psychologii. Brosz. 1 zł.

III

1) Temata do wypracowań polskich w r. sz. 1893|4:

V. Klasa.

1. (dom.) Moje najprzyjemniejsze wspomnienia z ubiegłych wakacyi.
2. (szk.) Bitwa Litwinów z Krzyżakami. (Treść ustępu z Grażyny.)
3. (dom.) Obraz wioski w czasie jesieni.
4. (dom.) Jesień, jej przyjemności i przykrości.
5. (dom.) Opis dworku szlacheckiego. (Na podstawie „Pana Tadeusza“.)
6. (dom.) Nasz wieczorek Mickiewiczowski. (Opis w formie listu.)
7. (szk.) Arcyserwis w „Panu Tadeuszu“. (Na podstawie lektury szkol.)
8. (dom.) Opis powodzi. (Na wzór czytanego ustępu. Obrazek.)
9. (dom.) Dzień świąteczny na wsi. (Obrazek.)
10. (szk.) Zajazd na Soplicowo.
11. (dom.) Wycieczka za miasto w porze wiosennej.
12. (dom.) Wdzięki przyrody ojczystej. (Na podstawie „Pana Tadeusza“.)
13. (dom.) Opis tegorocznej majówki.
14. (szk.) Tok myśli w ustępie, zawartym w Wypisach, z komedyi Fredry „Zemsta“.

VI. Klasa.

1. (dom.) „Rzucaj chleb twój na wody ciekące: bo po długim czasie najdziesz go“ Eklez. 9. 1.
2. (szk.) Jakie przyczyny spowodowały świetny rozwój literatury polskiej w XVI. wieku.
3. (dom.) Dzień zaduszny. Myśli nasuwające się w dniu tym w kościele i na cmentarzu.
4. (szk.) Tok myśli Pieśni V. (II. ks.) Kochanowskiego i jej znaczenie.
5. (dom.) Wychowanie szlachcica polskiego. (Według Reja.)
6. (szk.) Co zarzuca Włoch urządzeniom Rzpltej polskiej? (z Rozmowy Polaka z Włochem Górnickiego.)

7. (dom.) Człowiek, korona stworzenia. (Na podstawie nauki szkolnej.)
8. (dom.) Zasługi Karola W. około chrześcijaństwa i cywilizacji.
9. (szk.) Tren XVIII., treść i stosunek jego do innych.
10. (dom.) Miłość ojczyzny jako cnota chrześcijańska. (Na podstawie II. Kazania sejm. Skargi.)
11. (dom.) Antenor i Rymwid. (Zestawienie).
12. (dom.) Noc majowa. (Obrazek.)
13. (szk.) Reforma szkół Konarskiego i jej skutki.
14. (szk.) Pisarze satyryczni XVIII. wieku.

VII. Klasa.

1. (dom.) Z ustępów Orzechowskiego, St. Leszczyńskiego i Konarskiego zestawić różnice w pojmowaniu wolności.
2. (dom.) Nauka bez cnoty — jak miecz w ręku szalonego.
3. (dom.) Jakie wady wytyka Naruszewicz społeczeństwu polskiemu w satyrze „Chudy literat“.
4. (dom.) Alluzye w „Odprawie Posła“ Niemcewicza do stosunków politycznych w Polsce.
5. (szk.) Stanowisko Brodzińskiego w literaturze polskiej.
6. (dom.) Dobrodziejstwa pokoju.
7. Wpływ Albana na Konrada Wallenroda.
8. (dom.) Gustaw a Konrad w „Dziadach“.
9. (dom.) O koleżeństwie. (W formie przemówienia.)
10. (szk.) Wykazać komiczność sytuacji w komedyi Fredry: „Śluby Panieńskie“.

VIII. Klasa.

1. (dom.) Rozwinąć myśl Z. Krasińskiego:

Młodość nasza jest rzeźbiarką,
Co wykuwa żywot cały;
Choć przeminie sama szparko,
Cios jej dłuta wiecznotrwały.

2. (szk.) Charakterystyka Rozy Wenedy w tragedyi Słowackiego p. t. Lilla Weneda.

3. (dom.) Jakie ma znaczenie uroczysty obchód rocznicy zgonu Adama Mickiewicza przez młodzież szkolną?
4. (dom.) Elektryczność w usługach człowieka.
5. (szk.) Jakie przedmioty opiewa Horacy w „Odach“.
6. (dom.) Współzawodnictwo Aten i Sparty.
7. (szk.) Rozwinać i uzasadnić zdanie Fr. Węzka:

Nic wyższego bez ofiar Bóg z nas nie wywoła.....

A kim tylko zawładnie chęć do ofiar szczerą,

Ten z uśmiechem na ustach żyje i umiera.

(Bezkról. I. akt V. sc. I.)

8. (szk.) Czem był Kościuszko dla współczesnych, a czem jest dla nas? (Na podstawie dyspozycji.)

Temata niemieckie:

V. Klasa.

1. Androklos und sein Löwe. (Inhaltsangabe) sz.
2. Das Wasser (Nutzen und Bedeutung.) d.
3. Übersetzung eines polnischen Aufsatzes ins Deutsche. sz.
4. Die Ursachen und Veranlassung zum Zuge des jüngern Küros gegen Artaxerxes. (Auf Grund des Schulunterrichtes). d.
5. Der alte Diener. (Eine kurzgefasste Inhaltsangabe) d.
6. Welche Umstände begünstigten bei den Phöniciern Schifffahrt und Handel? (Auf Grund des Schulunterrichtes.) d.
7. Der Zauberlehrling. (Inhaltsangabe.) sz.
8. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. sz.
9. Die Unterwelt nach griechischer Vorstellung. (Auf Grund des Schulunterrichtes.) sz.
10. Die Bürgerschaft (Inhaltsangabe.) sz.
11. Beschreibung eines römischen Wohnhauses (Auf Grund des Schulunterrichtes). d.
12. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. sz.
13. Kyrossage. d.
14. Die Zerstörung Karthagos. (Auf Grund der Schullectüre.) sz.

VI. K l a s a.

1. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. sz.
2. Inhaltsangabe des 1. Aufzuges von Lessings: „Minna von Barnhelm“. d.
3. Inhaltsangabe des Gedichtes Schillers „der Taucher“. sz.
4. Die Entdeckung Germaniens durch Pytheas. (Auf Grund des deutschen Unterrichtes). d.
5. Inhaltsangabe der Romanze Schillers „Der Graf v. Habsburg“. sz.
6. Die Abenteuer des Don Quixote. (Nach der Schullectüre. d.
7. Die Fabel in Lessings „Minna von Barnhelm“. sz.
8. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. sz.
9. Welche Anstalten traf der Ritter in Schillers. „Kampf mit dem Drachen.“ d.
10. Der Frühlingsmorgen auf dem Lande. (Eine Schilderung). d.
11. Die Schlacht bei Taginas. (Auf grund der Schullectüre). sz.
12. Die Hunnenschlacht (Nach dem Romanze Scheffels „Eckhard“). d.
13. Inhaltsangabe des 1. Actes aus „Julius von Tarent“. d.
14. Pegasus im Joche (Inhaltsangabe.) sz.

VII. K l a s a.

1. Charakteristik einer der bedeutenderen Personen in Lessings „Minna von Barnhelm“. d.
2. Inhaltsangabe des 1. Gesanges von Göthes „Hermann und Dorothea“. sz.
3. Die Schicksale des Simplicius. (Nach dem gleichnamigen Roman Grimmelshausens) sz.
4. Böse Gesellschaften verderben gute Sitten. d.
5. Don Carlos (Eine Charakterschilderung) d.
6. Hüons Lebenslauf bis zum Zusammentreffen mit Scherasmin. (Nach Wielands „Oberon“.) sz.
7. Der Wirt zum goldenen Löwen. (Eine Charakterzeichnung nach Göthes „Hermann und Dorothea“). d.
8. Die Fabel in Göthes „Hermann und Dorothea“. sz.
9. Verschiebe nicht auf Morgen, was du heute thun kannst. d.
10. Wie überzeugte die Jungfrau von Orleans Karl VII. von ihrer göttlichen Sendung? (Schillers „Jungfrau von Orleans“). sz.

VIII. Klasa.

1. Charakteristik einer der bedeutenderen Personen in Schillers „Jungfrau von Orleans“. d.
2. Inhaltsangabe des 1. Actes von Schiller's „Wilhelm Tell“. sz.
3. Kannst du nicht allen gefallen durch deine That und dein Kunstwerk.
Mach so wenigen recht; vielen gefallen ist schlimm. d.
4. Ursachen der Versammlung der Schweizer auf dem Rütli und die daselbst gefassten Beschlüsse. (Nach Schillers „Wilh. Tell“).
5. Wilhelm Tell (Eine Charakterschilderung). sz.
6. Gertrud und Hedwig (Zwei Frauencharaktere nach „W. Tell.“) d.
7. Die Fabel in Schillers „Wilhelm Tell“. d.
8. Die Verhandlung zwischen Wallenstein und Wrangel. (Nach „Wallensteins Tod.“ sz.

IV.

Egzamin dojrzałości.

Piśmienna część egzaminu dojrzałości odbyła się w dwóch oddziałach w dniach 15—19 maja.

Abituryenci mieli następujące temata do opracowania:

I. z języka łacińskiego:

a) przekład polsko-łaciński:

Ignacego Krasickiego: „Życia zacnych mężów z Plutarcha.“ Str. 101 od słów: Śmierć Julii, córki Cezara do słów: mimo wiek podeszły, wszystką usilność ku wsparciu ojezyny obracał.

b) przekład łacińsko-polski:

Cicero: Tusculanarum disputationum lib. V. cap. 20. 57—99.

II. z języka greckiego:

Plat. Phaedr. p 274 C — 275 B (ed M. Schanz).

III. z języka polskiego:

Wina i pokuta Jacka Soplicy.

IV. z języka niemieckiego :

Das Zeitalter des Augustus als weltgeschichtlicher Wendepunkt. --

V. z matematyki :

1. Rozwiązać równania

$$x^2 + y^2 = 2(6 + 3y + 2x),$$

$$\frac{3}{y} = \frac{1}{x} \left(4 + \frac{14}{y} \right),$$

wykreślić linie wyrażone powyższymi równaniami i podać znaczenie wyszukanych pierwiastków.

2. Jaka jest objętość ostrosłupa prostego, którego podstawą jest dwunastobok foremny, jeżeli krawędź boczna równa się 45·6 dm, a ta krawędź tworzy z wysokością kąt = 35° 25' 8".

3. Gmina pewna zaciągnęła w banku pożyczkę 80000 złr.; na umorzenie tego długu płaci na końcu każdego roku 6·419 złr. 46 ctw. Po ilu latach spłaci tę pożyczkę, jeżeli bank liczy 5%.

Do piśmiennego egzaminu dojrzałości przystąpiło 38 abiturientów, i to 33 publicznych i 5 eksternistów.

Z tych jeden z powodu ujemnego wyniku wypracowań piśmiennych utracił prawo poddania się egzaminowi ustnemu.

Ustny egzamin dojrzałości odbył się w dniach 25. do 31. maja.

Wynik egzaminu był następujący :

a) z publicznych :

świadcstwo dojrzałości z odznaczeniem otrzymało	3
świadcstwo dojrzałości	21
pozwolenie powtórzenia z jednego przedmiotu	3
reprobowano na rok	4
reprobowano bez terminu (repretentów dobrowolnych)	2
Razem	33

b) z eksternistów :

świadcstwo dojrzałości otrzymało	3
pozwolenie powtórzenia z jednego przedmiotu otrzymało	2
reprobowano na rok	0
Razem	5

Wykaz abiturjentów,

którzy otrzymali świadectwo dojrzałości w r. 1894.

L. p.	Imię i nazwisko	Religia	ma lat	uczeszczał do gimn. lat	uznany za
1	Berner Samuel	mojż.	19	9	dojrzałego
2	Brodowicz Julian	rz. k.	18	8	"
3	Czerlunczakiewicz Roman	gr. k.	18	8	"
4	Ofugoszewski Jan	rz. k.	21	11	"
5	Fast Nachum	mojż.	20	8	"
6	Gierula Bronisław	rz. k.	19	9	"
7	Glanzer Markus	mojż.	21	9	"
8	Groskopf Jakób	mojż.	21	10	"
9	Kaczanowski Kazimierz	rz. k.	19	8	"
10	Kowalski Karol	rz. k.	20	8	dojrz. z odznac.
11	Lufschütz Pesachias	mojż.	18	8	dojrzałego
12	Marszałik Walery	rz. k.	20	9	"
13	Mroczo Stanisław	rz. k.	23	9	"
14	Orłowski Władysław	rz. k.	21	9	"
15	Puzon Roman	rz. k.	20	9	"
16	Rejmański Zygmunt	rz. k.	20	8	"
17	Sokalski Włodzimierz	rz. k.	18	8	"
18	Stepaniak Jan	gr. k.	22	9	"
19	Talent Stanisław	rz. k.	24	8	"
20	Turzański Aleksander	gr. k.	18	8	dojrz. z odznac.
21	Wahrhaftig Samuel	mojż.	18	8	"
22	Węglarz Józef	rz. k.	21	8	dojrzałego
23	Wojnar Józef	rz. k.	20	9	"
24	Czerepaniak Atanazy	gr. k.	23	9	"
25	Kurowski Julian ekst.	rz. k.	22	10	"
26	Wodziński Władysław ekst.	rz. k.	21	9	"
27	Zacharski Aleksander ekst.	rz. k.	22	9	"

V.

ZBIORY NAUKOWE.

I. Biblioteka.

Zawiadowca: prof. Antoni Janik.

Biblioteka dla nauczycieli powiększyła się w bieżącym roku o 44 dzieł w 60 tomach.

Kupiono: Dr. Petelenz-Deutsche Grammatik. Petelenz-Werner-Deutsches Lesebuch für die galizischen Mittelschulen. Fünfte Classe. Welter-Sawczyński-Dzieje powszechnie I. II. Ćwikliński Gramatyka jęz. greckiego. Soleski-Nauka fizyki dla niższych klas. Samolewicz-Sołtysik-Przykłady łacińskie na I. kl. Hoffmann-C. Julii Caesaris Comment. de bello civili. Linker-Sołtysik-G. Sallustjusza Kryspa wojna z Jugurtą. Małecki-Gramatyka jęz. polskiego szkolna wyd. 8. Amborski Książka do nauki jęz. francuskiego. Köhler-Logarithmisch-trigonometrisches Handbuch. Wypisy polskie dla kl. niższych t. III. German-Petelenz-Ćwiczenia niemieckie dla kl. III. Petelenz-Werner-Deutsches Lesebuch für VII. Classe. Rappold-Chrestomathie aus latein. Classikern. Rappold-Chrestomathie aus griechischen Classikern. Cybulski-Tablice do naki poglądowej starożytności. Schrader-Erziehungs-und. Unterrichtslehre. Müller's Handbuch der klassischen Altertumswissenschaft II. IV. 1. 2. Pamiętnik Towarzystwa literackiego im. A. Mickiewicza IV. V. Minor-Schiller. Sein Leben und seine Werke. Podręcznik do systematycznego dyktanda. Małecki-Biblia królowej Zofii. Tarnowski-Zygmunt Krasiński. Małecki Juliusz Słowacki. Słownik geograficzny królestwa polskiego V. Weinhold-Physikalische Demonstrationen. Roscher-Ausführliches Lexikon der griech und röm. Mythologie. Ranke-Weltgeschichte VIII. Weisungen zur Führung des Schulamtes. Hübl-Normalien-Index. Wilhelm-Praktische Pädagogik. Belehrung über Cholera. Schiller-Handbuch der praktischen Pädagogik. Lehrproben u. Lehrgänge 36. 37. 38. Bigo-Skorowidz wszystkich miejscowości. Sprawozdanie z pierwszej konferencyi dyrektorów szkół średnich galicyjskich. Vademecum für Candidaten des Mittelschullehramtes. I. Theil. Lindner-Se-

redyński Ogólne zasady nauki wychowania. Lindner-Allgemeine Erziehungslehre. Konarski-Zwięzła gramatyka jęz. polskiego. Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild (ciąg dalszy).

Dary: Wydawnictwa Akademii Umiejętności w Krakowie. Plany naukowe dla szkół ludowych pospolitych. Jana Chryzostoma Wykład Ewangelii św. Mateusza z greckiego przełożył J. Krystyniacki (dar dyr. Józefa Wójcika). Ćwiczenia łacińskie dla kl. I. według książki Steinera i Scheindlera. Soleski i Fałara-Arytmetyka na I. i II. kl. Próchnicki-Wzory poezyi i prozy do użytku szkół średnich. Semkowicz-Opowiadania z dziejów powszechnych dla niższych klas gimn. (dar Tow. naucz. szkół wyższych). Kopia z facsimile karty psalterza Floryańskiego wyd. Borkowskiego. Josef Ressel, Denkschrift (dar komitetu ku uczczeniu pamięci J. Resslera).

Czasopisma: Biblioteka Warszawska. Przegląd polski. Przewodnik bibliograficzny. Kwartalnik historyczny. Przewodnik naukowy i literacki. Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien. Zeitschrift für das Gymnasialwesen. Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik. Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für Cultus und Unterricht. Botanische Zeitung. Lehrproben und Lehrgänge.

Czytelnia dla młodzieży polska. Murray-Bętkowski-Kwiat preryi. Chęciński-Robinzon szwajcarski. Haggand-Stier-Kopalnie króla Salomona. Lenartowicz-Poszukiwacz barci. Mayne-Reid-Zaleska, Puszcza wodna w lesie i Połów potworów morskich. Pogromca zwierza i ostatni Mohikanin, według Coopera. Anczyc-Duch puszczy i Przygody prawdziwe żeglarzy i podróżników. Melville-Zajączkowska-Cztery miesiące pobytu na jednej z wysp Markizów. Mayne-Reid-Zaleska, Ziemia ognista. Mayne-Reid-Porwana siostra. Smolka, Szkice historyczne I i II. Tatomir, Jan Kochanowski. Genneoraye, Ulicznik. P. Kraków, Wspomnienia wygaanki. Burneit-Zaleska, Mały Lord. Zielińska, Szesnastoletni wojewoda. Raynal, Rozbitki. Król Krak i królowa Wanda. Szyndler, Z nad Gopła. Zawadzki, Zamki i kościoły. Becker, Oblężenie Troi i Powrót Ulissea do Itaki. Dygasiński, Robinzon polski. Wieczory pod lipą. Terlikowski-Życie publiczne, prywatne i umysłowe staroż. Greków i Rzymian. Szyndler, Bolesław Chrobry Wielki i Mieczysław II. Dzieła Niemcewicza. Pisma J. Słowackiego. Poezye K. Ujejskiego.

Niemcewicz-Powrót po sta. Szekspir-Paszkowski-Makbet. Szekspir-Pajgert-Juliusz Cezar. Calderon-Słowacki-Książę niezłomny. Szujski-Wallas. Szajnocha-Mściciel. Parylak, Z Pamiętników K. Koźmiana. Kraszewski-Stara baśn. Amicis-Pamiętnik chłopca. Majewski-Doktor Muchołapski. Zawadzki-Grody polskie. Dr. German-Mitologia dla młodzieży. Niewiadomski-Obrazy z życia flory. Szawczyńska-Dzieje najnowsze. Morgenbesser-Obrońca Sołowa. Ł. Górnickiego dzieła wszystkie wyd. Chmielowski. M. Rey-Żywot człowieka poczciwego. Feliński-Barbara Radziwiłłówna. Syrokomla-Córa Piastów. Lilla Weneda. Dwa odczyty St. hr. Tarnowskiego. Feliński-Paulina, córka Ewy Felińskiej. Majewski-Koniec świata. Maryan z nad Dniepru-Dzieje Polski. Listopad-Romans historyczny. Poeche-Podróże i przygody po Oceanii Laurie-Przygody młodego chłopca w szkołach. Kraszewski-Bajeczki. Prus-Placówka. J. Chr. Paska Pamiętniki wyd. Bobin. Heidenstein-Czubek, Pamiętniki o wojnie moskiewskiej. Misyse katolickie (dar).

Czytelnia dla młodzieży niemiecka. Kleist's sämtliche Werke. Lessing-Nathan der Weise. Shakerspeare-Julius Cäsar. Kleist-Die Hermannsschlacht. Freytag-Die verlorene Handschrift. Die Geschwister. Das Nest der Zaunkönige. Die Brüder vom deutschen Hause. Schiller-Kabale und Liebe. Die Verschwörung des Fiesec zu Genua. Die Räuber. Leisewitz-Julius von Tarent. Molière-Der Geizige. Verne-Die grossen Seefahrer des 18. Jahrhunderts. Die Leiden eines Chinesen in China. Ein Kapitän von 15 Jahren. Der Südsterne. Der Archipel in Flammen. Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild (ciąg dalszy).

Ruch w czytelni.

Czytelnia polska dla młodzieży zawiadował nauczyciel Artur *Passendorfer*. Pożyczono

uczniom	kl. I.	586 tomów.
"	" II.	940 "
"	" III.	768 "
"	" IV.	842 "
"	" V.	1011 "
"	" VI.	783 "
"	" VII.	993 "
"	" VIII.	421 "

Razem 6344 tomów.

Największą poczytnością cieszyły się powieści Kraszewskiego, Sienkiewicza, dzieła Szekspira i komedye Fredry. Kilkunastu uczniów przeczytało w ciągu ubiegłego roku przeszło po sto tomów. Darowali do czytelni niez. kl. II: Śliwa 3 książki, Płoskoń, Szubert, Margiel, Kotzian, po jednej; Sorokowski V, 2 ks.

Czytelnia niemiecką dla uczniów kierował prof. Jan Nowak.

Uczniowie klas wyższych wypożyczyli 270 książek, niższych 98.

2. Zbiór geograficzny.

Zawiadowca: prof. Ignacy *Rychlik*.

Zakupiono Topolnickiego mapę do dziejów Polski w 2 egzemplarzach. Preliminowaną kwotę 50 złr. przeznaczono na zakupno przedmiotów z wystawy krajowej.

3. Gabinet fizyczny.

Zawiadowca: nauczyciel Walenty *Głowiński*.

Preliminowaną kwotę 130 zł. przeznaczono na zakupno przedmiotów z wystawy krajowej.

4. Gabinet historii naturalnej.

Zawiadowca: nauczyciel Franciszek *Vogl*.

Zakupiono w tym roku:

Zippel et Bollmann: Repräsentanten einheimischer Pflanzenfamilien. I Abs.. Kryptogamen. 12 Tablic.

Dr. A. Peter: 4 Tabl. do Botaniki

Zittel und Haushofer: Paleontologische Wandtafeln und geologische Landschaftsbilder. Tablic 9.

Szkielet psa.

Z dotacyi nadzwyczajnej sprawiono w tym roku 5 gablotek oszklonych do klas i 1 szafę 4 m. długą 1½ m. szeroką z czterech stron oszkloną, do przechowywania okazów w gabinecie historii naturalnej.

5. Gabinet rysunków odręcznych.

Zawiadowca prof. Józef *Dziwoński*.

W roku bież. nie zakupiono żadnych nowych przyborów naukowych w tym dziale.

VI.

Kronika zakładu.

Nowy rok szkolny rozpoczął się od nader szczęśliwego a rzadkiego zdarzenia. Oto *Najjaśniejszy Pan*, biorąc udział w wielkich ćwiczeniach wojskowych, raczył w dniu 3. września nawiedzić miasto tutejsze. Okoliczność ta nastęrczyła sposobności gronu nauczycielskiemu i uczniom tutejszego zakładu do głośnego objawienia uczuć miłości, przywiązania i wdzięczności, jakie żywi ku Osobie Najdostojniejszego Monarchy. Część starszej młodzieży gimnazyalnej, pod przewodnictwem profesorów Zielińskiego i Dutkiewicza pełniła w czasie przyjazdu Najjaśniejszego Pana na peronie i w przejściu przez budynek stacyjny, obowiązki straży honorowej — i wywiązała się godnie z swego zadania; reszta zaś młodzieży gimnazyalnej pod przewodnictwem Grona nauczycielskiego ustawiona opodal budynku stacyjnego kolei żelaznej, tuż przy bramie tryumfalnej, w czasie uroczystego wjazdu Najj. Pana do miasta, wznosiła na cześć Jego gromkie okrzyki.

Dyrektor gimnazjum dostał się tego dnia wysokiego zaszczytu, iż dwukrotnie rozmawiał z Najjaśniejszym Panem: zrana z okazji przedstawienia go na dworcu kolejowym, a drugi raz w południe w czasie audyencji. Najjaśniejszy Pan raczył zapytywać się o liczbę uczniów i oddziałów, o miejsce zamieszkania rodziców, o stan budynku szkolnego, wreszcie o stosunki służbowe Dyrektora.

Tak w czasie kilkakrotnego przejazdu Najjaśniejszego Pana tego dnia przez miasto, jako też w czasie objazdu miasta wieczorem podczas illuminacji, młodzież gimnazyalna oddawała za każdym razem głęboki pokłon Najjaśniejszemu Panu i wznosiła serdeczne okrzyki na cześć Jego, zwłaszcza też w czasie przejazdu Najjaśniejszego Pana z J. E. Panem Namiestnikiem poprzód budynek gimnazyalny, kosztem i staraniem Reprezentacyi miasta rzęście illuminowany i flagami przyozdobiony.

Szczęśliwe to zdarzenie dla uczącej się młodzieży tutejszej, iż w progu życia miała szczęście oglądać Najmiłościwszego Monarchę, iż była świadkiem najżywszych objawów głębokiej czci, gorącej miłości i najszczerzej wdzięczności, składanych ukochanemu Monarsze przez wielotysięczne zastępy obywateli miasta i kraju, zapali ją niezawodnie do tem gorliwszej pracy, ażeby jak najlepiej potrafiła uzdolnić się teraz do służby kiedyś dla kraju i państwa, do stwierdzenia czynem tych uczuć, jakie dziś tylko słowy objawić zdoła.

Ponieważ uroczystość ta przypadła na niedzielę, przeto bieżące czynności szkolne na początku roku szkolnego nie doznały prawie żadnej zmiany. Egzamina poprawcze i wpisy odbyły się w ostatnich dniach sierpnia, egzamina wstępne do I klasy 1. i 2. września. uroczyste nabożeństwo rozpoczynające rok szkolny dnia 4. września, a popołudniu odczytano uczniom przepisy karności z odpowiedniami wyjaśnieniami i zachętą do gorliwej pracy i do godnego zachowania się.

Ponieważ *liczba uczniów* na początku roku wzrosła o 44, a w szczególności klasa III liczyła 78 uczniów, przeto za zezwoleniem W. Rady Szkolnej krajowej podzielono ją na dwa równorzędne oddziały, wskutek czego zakład liczył 11 oddziałów. W porównaniu z rokiem zeszłym wpisało się tutaj o 28 uczniów więcej, a dotrwało do końca roku o 30 uczniów więcej.

Wprowadzono na nowo naukę *języka francuskiego* w 3 oddziałach, na razie w 2 tylko stopniach nauki; w miarę jednak lepszego przysposobienia uczniów utworzony zostanie i oddział trzeci (najwyższy).

W nauce *języka ruskiego* zaszła ta zmiana, że do dwóch stopni tej nauki przybył jeszcze trzeci, najniższy, dla początkujących, na który zapisali się także uczniowie (analfabeci) ob. rz. k. i rel. moją., a którzy w miarę postępu w tej nauce i przygotowania naukowego wogóle przechodzić będą na oddział wyższy lub nawet wprost najwyższy.

W ciągu bieżącego r. sz. święcił zakład szereg *uroczystości*, które się przyczyniły do pokrzepienia ducha i do ożywienia uczucia w tym czy owym kierunku.

Dni : 4. października i 19. listopada, jako *dni Imienin Najjaśniejszych Państwa*, obchodziło gimnazyum uroczystem nabożeństwem; w dniach zaś : 4. maja i 28. czerwca, jako w rocznice

zgonu Cesarzowej Maryi Anny Cesarza Ferdynanda, uczestniczyło gimnazyum w nabożeństwie żałobnem, odprawionem za spokój Ieh duszy.

Uroczyscie obchodził zakład także święto swojego *patrona* a *Św. Stanisława Kostki*, dnia 13. listopada; a 9. grudnia odbyła się uroczystość zakładu ku uczczeniu *pamięci Adama Mickiewicza*. Po zagajeniu jej przez Dyrektora stosowną przemową do młodzieży, wskazującą jej znaczenie i doniosłość, uczniowie klas wyższych popisywali się muzyką i deklamowali celniejsze ustepy z dzieł Mickiewicza.

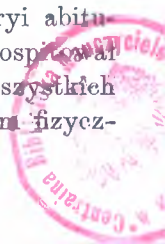
W dniu ostatnim maja odbyła się w zakładzie jeszcze jedna uroczystość, rzewna: *odprawa* tych *uczniów*, którzy *po* złożeniu *egzaminu dojrzałości* z murami szkoły tutejszej się rozstawali. Z powodu odjazdu c. k. Inspektora krajowego wręczenie świadectw abiturjentom odbyło się pod przewodnictwem Dyrektora gimnazyum a w obecności Grona nauczycieli i przy współudziale uczniów klas wyższych. Do podniesienia ważności tej chwili przyczyniła się obecność Pana Prezydenta Miasta, Dra Adolfa Dietziusa, Pana Naczelnika Sądu, Bojomira Żarskiego, i Członka Deputacyi gimnazyjalnej z łona Rady miejskiej, Pana Majora Bartscha. Gospodarz klasy i Dyrektor nie szczędzili serdecznych słów zachęty i ostatniej przestrogi dla abiturjentów na drogę życia, a uczeń Kowalski w pełnem polotu przemówieniu podziękował w imieniu kolegów swoim przewodnikom za opiekę i naukę, przyrzekł pamięć i wdzięczność, a wkońcu ślubował, słowy Sobolewskiego w *Dziadach*, całe życie iść wskazywanym im tutaj torem. Co daj Boże! Nawiązując do końcowej myśli reprezentanta młodzieży, Dyrektor wskazał ważne obowiązki, ciężące na uczącej się młodzieży naszej w czasach dzisiejszych: i za przeszłość odrobić, co się było zaniedbało, i dopędzić szczęśliwsze narody europejskie na każdym polu, i wteraźniejszości pracować podwójnie, bo i za tych, którzy związane mają do działania ręce — a wszystko to dla lepszej szczęśliwszej przyszłości. Zaznaczając, że te warunki pomyslnego rozwoju narodowego zawdzięczać mamy łasce, mądrości i sprawiedliwości Najmiłościwszego Monarchy, wzniósł okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który obecni z zapalem trzykrotnie powtórzyli, a zebrany chór zaintonował Hymn ludu. Wkońcu Pan Prezydent Miasta z właściwą sobie swadą

i zapalem wyrazil radość grodu tutejszego z powodu pomyslnego rozwoju naszego gimnazyum, zložyl imieniem miasta gorące podziękowanie Dyrektorowi za świadome celu a pełne energii i taktu kierownictwo zakładu, Gronu nauczycielskiemu zaś za pełną poczucia obywatelskiego pracę około dorastającego pokolenia, wreszcie życzył abiturjentom pomyslności w pracy około szczęśliwszej narodu naszego doli we wskazanych przez Dyrektora kierunkach. Podniosły nastrój tej chwili niezawodnie dostatnio wpłynie i na uczniów klas następnych, a żeby się zapalali do szlachetnego współzawodnictwa.

Czczył także zakład pamięć ludzi, mających dla niego osobliwsze znaczenie, a którzy w r. b. wypełnili dni swoje. Naprzód wziął udział w nabożeństwie za spokój duszy wielkiego Mistrza *Jana Matejki*; a w kilka tygodni później odprowadził na wieczny spoczynek zwłoki synowca tegoż, *Maryana Matjki*, który w zeszłym roku skończył tutaj klasę VI; wreszcie osobnem nabożeństwem dał wyraz czci i wdzięczności dla zmarłego we Lwowie *s. p. profesora Macieja Świtalskiego*, który przez lat siedm i do niedawna jeszcze z wielkiem zaparciem się siebie a z niemałym dla młodzieży pożytkiem pracował w zakładzie tutejszym.

W b. r. sz. cieszył się zakład tutejszy szczególniejszą troskliwością *Wysokiej Rady Szkolnej Krajowej*. W dniach od 7. do 13. stycznia odbywał c. k. kraj. Inspektor szkół Dr. Ludomił German, *lustrację* całego zakładu, a w dniu 13. stycznia c. k. kraj. Inspektor szkół Jan Nep. Franke, hospitaował naukę geometryi wykreślnej, poczem na wspólnej konferencyi z Gronem nauczycielskiem pomienieni Panowie omawiali swoje spostrzeżenia i udzielili cennych rad i wskazówek, a Wysoka Rada Szkolna przyjęła z zadowoleniem do wiadomości spowozdanie Ich o prawidłowym i statecznym rozwoju zakładu.

W czasie tegorocznego egzaminu dojrzałości zaszczycił Swemi odwiedzinami zakład tutejszy JWP. *Wiceprezydent* c. k. Rady Szkolnej Kraj. *Dr. Michał Bobrzyński*. Dnia 28. maja popołudniu był obecny przy całym egzaminie jednej seryi abiturjentów, nazajutrz zaś w towarzystwie Dyrektora hospitaował lekcyę prawie wszystkich nauczycieli i prawie we wszystkich klasach, a w czasie przerwy przyglądał się ćwiczeniom fizycznym i zabawom młodzieży.

Od 2. półroczu bowiem wprowadzono w zakładzie tutejszym nowość, fizycznemu rozwojowi młodzieży sprzyjającą, a pracy domowej, zwłaszcza starszych uczniów znaczną ulgę przynoszącą, t. j. *jednorazową naukę*. Żeby zaś młodzież uchronić od przetężenia pracą umysłową przez 5 godzin z rzędu, zrównano wymiar lekcji szkolnych i wprowadzono po dalszych lekcjach dłuższe przerwy, w czasie których młodzież może się i posilić i pokrzepić fizycznie przez użycie wzmoczonego ruchu. Przerwy te spędza młodzież obowiązkowo pod nadzorem i kierunkiem nauczycieli na *zabawach* i *ćwiczeniach fizycznych*, a to w dni pogodne na wolnym powietrzu w ogródku szkolnym, w dni zaś słotne, mroźne lub wietrzne częścią (młodszy) w westybulu, częścią (starszy) w sali gimnastycznej.

Celem odświeżenia sił młodzieży przez użycia ruchu na wolnym powietrzu starał się zakład o urządzenie *ślizgawki*. Z powodu braku odpowiedniego miejsca przychodziło to z niemałą trudnością. Przyjście jej mimo to do skutku zawdzięcza zakład głównie pomocy materalnej, udzielonej Dyrekcji przez Wysoką Radę Szk. Kraj. i przez Świątą Reprezentację Miasta, tudzież staraniom prof. Zielińskiego, który też w uznaniu szczerego zainteresowania się stroną fizycznego rozwoju młodzieży tutejszej otrzymał od W. Rady Szk. zasiłek na dłuższy pobyt w Krakowie w czasie tegorocznych wakacji, celem obznajomienia się z zabawami w parku Jordana.

Z braku stosownego boiska (miejsca do zabaw) ograniczono się do klasowych *wycieczek* naukowych, a w dniu 6. czerwca, dla upamiętnienia uczniom otwarcia Wystawy Krajowej i przybycia do Lwowa Najdostojniejszego Arcyksięcia Karola Ludwika, odbył zakład wspólną wycieczkę pieszą aż do Chłopic.

Korzystał także zakład z każdej sposobności, żeby się postarać o osobne przedstawienie dla uczniów, ile razy tylko było co godnego widzenia, jako to fonografu, photoplasticon'u, menażeryi, a w dniu 3. stycznia przedstawienia plastycznego bitwy pod Custozą, przyczem zebrano pewną kwotę na weteranów wojskowych.

Równie dbałym był zakład o zdrowie duszy swoich wychowanków. Każdej niedzieli i święta słuchali uczniowie katolicy egzorty i Mszy św., a do Św. Sakramentów Pokuty i Oł-

tarza przystępowali wszyscy razem trzy razy, liczni uczniowie zaś pojedynczo i częściej. Do spowiedzi wielkanocnej przygotali się uczniowie zapomocą rekolekcyi, które z uczniami klas niższych odprawił prof. ks. Wojnar, z uczniami klas wyższych zaś, jak i po inne lata, a ze skutkiem bardzo dostatnim, ks. Dr. Jan Łabuda, profesor św. Teologii z Przemyśla. W wszystkich tych ćwiczeniach religijnych Grono nauczycielskie przewodniczyło uczniom chętnie i gorliwie, a kilku członków Grona przystąpiło wraz z uczniami do spowiedzi wielkanocnej. Jawne to stwierdzenie swoich przekonań katolickich przez świeckich przewodników młodzieży powinno się przyczynić do ustalenia w niej i wzmocnienia religijnego uczucia, zanim ono kiedyś dojrzeje w przekonanie.

Stan zdrowotny był w tutejszym zakładzie zadowolający; dzięki Opatrzności i ludzkiej przezorności nie było w tym roku żadnych chorób nagminnych. Poczyniono wczesnie wszelkie ostrożności przeciwko grożącej w jesieni cholercze, a dla zapobieżenia epidemii ospy dokonano we wrześniu szczepienia (względnie rewakcynacyi) u 192 uczniów. Za bezinteresowność i trud podjęty dla dobra młodzieży, Dyrekcya składa szczerę podziękowanie Panom Doktorom: Mieczysławowi Marynowskiemu, lekarzowi powiatowemu, i Jarosławowi Turzańskiemu, lekarzowi miejskiemu.

W b. r. sz. wprowadzoną została w życie „*pomoc koleżeńska*“ uczniów tutejszego zakładu w tym celu, ażeby ubogich a godnych uczniów zaopatrywać w pierwszej linii książki szkolne, w przybory naukowe, a kolejno, w miarę możności, i w inne potrzeby. A wprowadzono ten zwyczaj wrzucania centów przynajmniej raz na tydzień do puszek jeszcze i w tym celu, ażeby uczniów przyzwyczajając z młodu, iżby mieli oczy otwarte na niedolę biedniejszych od siebie, to im i własny los będzie lżejszy; ażeby się zwyczaili wczesnie do pełnienia cichych cnót a częstych w duchu chrześcijańskiej miłości bliźniego, a temsamem budzili w sobie ducha prawdziwego koleżeństwa. Świeża ta instytucya nie mogła już w pierwszym roku wydatnych przynieść owoców (jak widać z rozdziału VIII), a tymczasem potrzeby biednych uczniów bynajmniej się nie zmniejszają, owszem rosną (jak widać z rozdziału VII punkt 10). Dyrekcya przeto, w imieniu uczniów potrzebujących pomocy, zwraca się

naprzód do ogółu uczniów, jako ich kolegów, a pośrednio do ich Rodziców i do wszystkich szczerych Przyjaciół uczącej się młodzieży z gorącą prośbą, ażeby łaskawymi datkami zechcieli wspomóc pożyteczną instytucję, pomni, że „niebieska opieka — tajnie nagradza uczynki człowieka“, a zresztą, jak to miło im będzie kiedyś w życiu sobie przypomnieć, iż drobna ofiarką umożliwili rozwinięcie się niejednemu talentowi na pożytek społeczeństwa!

Dzięki ofiarności publicznej znalazło i w tym roku kilkunastu uczniów gimnazyalnych pomieszczenie w bursie tutejszej im. Kopernika, która obecnie czyni zabiegi o rozszerzenie swego budynku.

Jaki *ruch naukowy* panował w tutejszem Gronie nauczycielskiem, dość zaznaczyć, że w b. r. szk. urządzono osobną salę na pracownię naukową i że wypożyczono z bibliotek uniwersyteckich z całej monarchii blisko 200 dzieł naukowych; na wystawie krajowej zaś reprezentowany jest i zakład tutejszy pracami naukowymi nauczycieli i uczniów. (Dyrektor 7 prac, profesorowie: Rychlik 3, Vogl 4, Passendorfer 1, Frączkiewicz 1, Dziewoński rysunek i plan budynku szkolnego; dalej rysunki odręczne i mapy uczniów, po dwie z każdej klasy).

I w wakacye zakład tutejszy będzie pełen ruchu i życia. Bezpośrednio po ukończeniu roku szkolnego otwarty będzie dla 60 nauczycieli szkół ludowych z całego kraju pod kierownictwem Dyrektora *kurs wakacyjny*, mający na cel podnieść naukowe wykształcenie frekwentantów i przysposobić ich do egzaminu na nauczycieli do szkół wydziałowych z 1. grupy przedmiotów egzaminowych. Nauczycielami tego kursu będą: Dyrektor, oraz Profesorowie: Jan Nowak i Ign. Rychlik.

Usilnym staraniem Dyrekcyi jakoteż i innych powołanych do tego czynników powiodło się, toczące się już od lat kilkunastu rokowania doprowadzić do tego, iż *kwestya odstąpienia budynku szkolnego* przez Świątną Gminę Wysokiemu Rządowi już blizką jest rozwiązania. Z pomyślnym tym wynikiem wiąże się cały szereg spraw, dotyczących się prawidłowego rozwoju tutejszego gimnazyum, które także przybliżą się do swego ostatecznego załatwienia.

Z powyższego, pobieżnego wyliczenia ważniejszych tylko zdarzeń i spraw w tutejszym zakładzie w ciągu ubiegłego roku szkolnego widać dowodnie, iż jakkolwiek dalecy jesteśmy od pochopności do nowatorstwa, to przecież o zastój pomówić nas nie można, że pełnym pulsem bije w nas życie, a usilnem staraniem naszym jest, ciągle i statecznie zbliżać się do tego ideału, jakim jest *dobra szkoła*, wychowująca nowe pokolenie w zdrowych zasadach miłości Boga i ludzi, w poczuciu godności osobistej i narodowej, w wytrwałej i rzetelnej pracy na pożytek nie tylko własny ale i społeczeństwa, a z ciągłą pamięcią o lepszej przyszłości narodu.

VII.

Ważniejsze rozporządzenia

Wysokich c. k. Władz Szkolnych w roku szkol. 1894.

1. Bezwarunkowy zakaz używania kary cielesnej w szkole. (13. VI 93. l. 10163.)

2. Ujednostojnienie pisowni ruskiej w szkołach. (7. VII 93. l. 13301.)

Nakaz szczepienia względnie rewakcynacyi uczniów. (17 VII 93. l. 374.)

4. Zezwolenie na podział klas I, II i III na dwa równorzędne oddziały. (7. IX. l. 18327.)

5. Przypomnienie środków ostrożności przeciw cholerze. (14. IX l. 18 381.)

6. Zawiadomienie, iż Dyrekcya kolei państw. opuszcza 50⁰/₀ ceny przejazdu kl. III. lub II. w razie gremialnych wycieczek uczniów z profesorami. (28. IX l. 20. 267.)

7. Okólnik o udzieleniu nauki języka ruskiego i Instrukcye do tej nauki. (28. IX. l. 15384.)

8. Przestroga dla uczniów o ostrożnem obchodzeniu się z farbami anilinowemi. (15. XI. l. 22620.)

9. Zezwolenie na wprowadzenie jednorazowej nauki (21. II. l. 2475.)

10. Zawiadomienie, iż Najwyższem postanowieniem z dnia 6. stycznia 1894. raczył Najjaśniejszy Pan zezwolić na zapro-

wadzenie mundurków dla uczniów szkół średnich. Wysoka c. k. Rada szkolna krajowa żywi nadzieję, że to jednakowe, stosowne a skromne ubranie połączy młodzież szkolną silniej niż dotąd węzłami koleżeństwa i serdecznej przyjaźni i obudzi we wszystkich poczucie własnej godności. (14. III. 1894 l. 2900.)

11. Zawiadomienie, iż Dyrekcyje pobierać mają corocznie (w pierwszych dniach lutego) od uczniów szkół średnich datek w kwocie 50 ct. w. a. na cele zabaw szkolnych. Od tego datku Dyrekcyje mają prawo uwalniać tylko najuboższych uczniów.

W poczet książek szkolnych

Wysoka c. k. Rada Szkolna krajowa zaliczyła następujące podręczniki:

Jezyk łaciński: Gramatyka łacińska Samolewicza. Część I. wyd. 3. Gramatyka łacińska Samolewicza. Część II. wyd. 6. (R. S. K. 10. III 1894. l. 3601.)

Ćwiczenia łacińskie na I kl., według Steiner-Scheindlera. (27. IX. 93 l. 19403.)

Próchnicki, Ćwiczenia łac. dla III kl. Wyd. 3. (28. VIII 93 l. 17247.)

Korneliusza Neposa Żywoty sławnych mężów, wydał W. Kłak. wyd. drugie. (Opr. 35 ct.) (14. VI. 94. l. 11169.)

Terlikowski, Życie starożytnych Greków i Rzymian. Wyd. II. (28. XI 92. 15220.)

Jezyk polski: Próchnicki, Wzory poezyi i prozy. (27. IX. 93. l. 19404.)

Jezyk niemiecki: Petelenz & Werner, Deut. Lesebuch f. d. VII Classe. (28. VIII 93. l. 17561.)

Historya i Geografia: Lewicki Anatol, Zarys dziejów Polski. Wyd. skrócone. (28. VIII. 93. l. 15461.)

Semkowicz, Opowiadania z dziejów. Cz. I. (28. VIII 93. l. 17735.)

Tenże. Część druga. (Opr. 1 zhr.) (14. VI 94. l. 10447.)

Zakrzewski, Dzieje wieków średnich dla klas wyższych. (14. III 94 l. 5163.)

Richter, Lehrbuch d. Geographie f. d. I. - II. Cl. (26. XI 93 l. 8725.)

Matematyka. Brzostowicz. K., Początki arytmetyki i algebry. Część I na klasę I i II. (Opr. 60 ct.) (1. VI 94 l. 9542.)

Baraniecki Maryan, Podręcznik arytmetyki i algebry w 4 częściach dla uczniów klas niższych gimn. Cz. I i II, klasa I i II. (Opr. 1 zł. 10 ct.) (1. VI 94. l. 10644).

J. Soleski i J. Fąfara, Arytmetyka na I i II kl. szkół średnich. (Opr. 60 ct.) (1. VI 94 l. 3643.)

Nauki przyrodnicze: Łomnicki, Mineralogia dla klas niższych. Wyd. 3. (28. VIII 93. l. 17140.)

Toż w przekładzie ruskim Werchrackiego (Opr. 70 ct) (30. V 94 l. 10655.)

Dra Osypa Rostafińskiego Botanika szkolna dla klasy wyżsi perełożyw Iwan Werchratskyj. (18. II. 94 l. 2463.)

Język ruski: Barwiński, Wyimki z narodnoji literatury ukraińsko—ruskoji XIX wiku. Czast. II (25. XI. 94 l. 23400.)

Smal-Stocki L. Gartner, Gramatyka ruska. (8. XII. 93 l. 24910.)

Język francuski: Amborski, książka do nauki jęz. francuskiego. Cz. I. (28. VIII 93. l. 15133.)

Biblioteka dla młodzieży, nakładem Tow. Naucz. szkół wyższych. Dotychczas wyszło tomików 11, każdy ze wstępem i objaśnieniami. (18. II 1894. l. 1604).

VIII.

Pomoc koleżeńska

Dochód:

Przy wpisie zebrano do puszki	5 zł. 86 ¹ / ₂ ct.
Za siano w ogrodzie dyrek. i szkolnym	— „ 60 „
Na 1. egzorcie o. ł. klas wyższych (10. IX. po wprowadzeniu w życie tej instytucyi)	1 „ 70 ¹ / ₂ „
Od p. Metzgerowej z Lubaczowa	2 „ 50 „
Pozostałość z wydatków na wspóln. wycieczkę	— „ 87 „
Datki Profesorów i uczniów składane do puszek po egzortach katolickich i po nauce religii mojżeszowej	35 „ 57 „
Razem	<u>47 zł. 11 ct.</u>

Rozchód :

Za sporządzenie 4 puszek (à 40 ct.)	1 zł. 60 ct.
Za 5 książek do nauki j. francuskiego (à 85 ct.)	4 „ 20 „
Za 50 śpiewników kościelnych	1 „ 85 „
Za 6. Wypisów polskich na klasę II.	6 „ —
Razem	<u>13 zł. 66 ct.</u>

Pozostałość kasowa na rok szkolny 1895: 33 złr. 45 cnt.

Zawiadowcą książek szkolnych dla uczniów jest ks. Stanisław *Falecki*.

Do biblioteki *pomocy naukowej* ofiarowali: X. Senior tut. M. Górnicki 7 dzieł, Dyr. Wójcik: Wypisów polskich na klasę VI i VII tomów 2, na II t. 2, na I 1 i Gram. łąc; dalej uczniowie klasy I: Jocz 1 książkę, Mikiewicz 1, Mączyński 2, Nazimek 1, Puzon 2, Sierankiewicz 1, Stelmachniewicz 3; kl. IIA: Gross 3 ks.; kl. II. B: Małecki 4, Mazurkiewicz 2, Nycz 3, Pajkart 1, Pieniążek 4, Płoskoń 3, Rech 1, Rutkowski 6, Śliwa 3, Smoliński 2, Stankiewicz 4, Stecyszyn Jan 3, Stecyszyn Michał 3, Sternhell 3, Strizower 3, Szpunar 1, Szubert 3, Tabisz 2, Tylawski 1, Spiegel 3, Uberman 4, Włosiewicz 2, Wójcik 6; kl. V. Sierankiewicz 4. kl. VII; Ebersohn 1. Ganschke 1, Kibitz 1, Marynowski 1, Płachciński 2. Razem 91 książek.

Wszystkim łaskawym ofiarodawcom Bóg zapłać stokrotnie!

IX. Statystyka uczniów.

	K L A S A											Razem
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IV	V	VI	VII	VIII	
	1. Liczba uczniów.											
Z końcem roku szkolnego 1892/3	37	41	38	37	51	—	31	37	41	35	30	378
Z początkiem roku szkolnego 1893/4	48	50	38	39	39	39	40	27	30	35	39	424
W ciągu roku wstąpiło	3	1	—	1	—	—	3	4	2	4	2	20
Ogółem przyjęto												
Między tymi nowo przyjętymi:	51	51	38	40	39	39	43	31	32	39	41	444
a) z promocyą z niższej klasy	43	47	—	3	3	4	4	6	4	5	4	123
b) repetytów	3	2	2	3	—	2	5	1	2	—	4	24
Z tutejszego zakładu:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) z promocyą z niższej klasy	5	2	7	5	3	6	3	3	2	2	3	256
b) repetytów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
W ciągu roku przeszło prywatystów na publicznych	8	3	3	4	4	5	2	2	—	2	3	36
" " wystąpiło	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
" " przeszło na prywatystów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liczba uczniów z końcem roku szkolnego 1893/4	43	48	35	36	35	34	41	29	32	37	38	408
i to: a) publicznych	43	47	35	36	35	33	41	28	32	36	36	402
b) prywatystów	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3
c) nadzwyczajnych	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3
2. Miejsce urodzenia.												
Galicja	40	48	34	36	32	33	40	27	31	37	38	396
Austria niższa	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	4
Bukowina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Czechy	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3
Królestwo Polskie	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
W. Księstwo Poznańskie	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Rumunia	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	43	48	35	36	35	34	41	29	32	37	38	408

Razem

K L A S A

3. Narodowość.

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IV	V	VI	VII	VIII	Razem
Połaków	38	43	31	30	32	30	35	25	27	31	31	353
Rusinów	5	5	4	6	3	4	6	4	5	6	7	55
Razem	43	48	35	36	35	34	41	29	32	37	38	408

4. Wyznanie.

Obrządku rzymsko-katolickiego	27	35	23	25	25	27	29	22	21	22	24	280
" grecko ewangelickiego	5	5	6	6	3	4	6	4	6	6	8	59
" mojżeszowego	11	7	6	5	7	3	6	3	5	9	6	68
Razem	43	48	35	36	35	34	41	29	32	37	38	408

5. Wiek.

11 lat	8	4	3	7	5	5	8	1	8	5	1	12
12 "	6	14	8	8	5	7	4	6	7	3	1	30
13 "	9	8	8	9	7	4	8	11	10	13	6	43
14 "	10	15	11	11	11	7	8	11	7	10	10	64
15 "	7	5	6	6	11	7	8	11	8	8	8	51
16 "	3	1	5	4	2	8	11	6	6	5	1	48
17 "	3	1	2	2	1	5	8	5	10	3	5	39
18 "	1	1	1	1	1	3	5	6	5	10	4	44
19 "	1	1	1	1	4	1	1	4	4	3	4	18
20 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18
21 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
22 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7
23 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
24 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
25 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26 "	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Razem	43	48	35	36	35	34	41	29	32	37	38	408

	K L A S A										Razem	
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IV	V	VI	VII		VIII
	14	21	11	17	12	21	17	9	14	11		12
29	27	24	19	23	13	24	20	18	26	26	249	
Razem	43	48	35	36	35	34	41	29	32	37	38	408
7. Klasyfikacya.												
a) z końcem roku szkolnego 189 ⁵ / ₄ :												
I. stopień celujący otrzymało	1	—	1	1	3	2	3	3	2	4	1	21
II. stopień otrzymało	27	33	27	27	24	18	26	16	18	19	33	268
III. stopień otrzymało	3	5	3	5	5	3	5	4	3	3	—	36
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	3	4	3	1	1	2	1	3	—	1	—	19
Z powodu choroby odroczone klasyfikacye	12	6	1	2	2	9	6	2	8	9	2	57
Razem	43	48	35	36	35	34	41	28	32	37	36	405
b) Dodatek do roku szkolnego 189 ² / ₃ :												
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	8	10	9	8	18	—	7	7	11	14	5	97
Wymogom odpowiedziało	5	8	7	5	14	—	7	6	11	14	5	82
nie odpowiedziało (nie zgłosiło sie)	2	2	2	3	4	—	—	1	—	—	—	14
Klasyfikacye wstrzymano	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ostateczny rezultat z roku 189 ² / ₃												
I. stopień celujący otrzymało	2	2	4	3	1	—	1	—	—	1	5	19
II. stopień otrzymało	25	33	30	23	32	—	23	28	36	31	25	286
III. stopień otrzymało	6	5	2	6	12	—	5	3	4	3	—	46
Klasyfikacye wstrzymano	3	—	2	4	5	—	2	5	1	—	—	22
Razem	37	40	38	36	50	—	31	36	41	35	30	374
8. Uwolnionych:												
a) od nauki języka greckiego	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	4
b) „ „ rysunków	1	1	—	2	2	1	2	—	—	—	—	9

K L A S A

Kazeni

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IV	V	VI	VII	VIII	
Na naukę jęz. franc. uczęszczało w I. półr.:	—	—	—	—	9	7	10	16	14	15	3	74
„ „ „ „ II. „	—	—	—	—	8	6	8	9	5	7	1	44
„ „ „ „ I. „	10	15	8	9	9	8	10	7	7	6	11	100
„ „ „ „ II. „	11	17	9	10	5	8	7	6	6	8	9	96
„ „ „ „ historyi kraju rodzinnego w I. półr.	—	—	—	—	39	38	39	—	—	33	38	187
„ „ „ „ II. „	—	—	—	—	35	33	41	—	—	36	—	145
Na naukę geometrii wykresłej uczęszczało w I. półr.	—	—	—	—	—	—	—	10	7	3	5	25
„ „ „ „ II. „	—	—	—	—	—	—	—	11	7	3	—	21
„ „ „ „ I. „	35	29	3	5	—	—	—	—	—	—	—	72
„ „ „ „ II. „	18	21	2	4	—	—	—	—	—	—	—	45
„ „ „ „ I. „	6	13	11	11	10	5	4	6	3	4	8	81
„ „ „ „ II. „	7	14	14	12	8	4	3	4	2	4	—	72
„ „ „ „ I. „	14	8	14	16	9	15	23	15	6	8	4	132
„ „ „ „ II. „	21	9	15	16	9	15	25	15	8	9	4	146
Oplaty uściło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
prywatystów za II półr. 1892/3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
prywatystów w I półroczu 1893/4	31	28	14	12	11	15	17	6	10	12	13	169
prywatystów za I półr. 1893/4	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
publicznych w II półroczu 1893/4	9	12	17	13	19	11	14	15	8	18	18	154
Od całej opłaty uwolnionych:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
w I półroczu	17	21	24	28	28	23	23	22	20	23	26	255
w II „	31	35	18	24	16	22	27	15	24	20	22	260
Od połowy opłaty uwolnionych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
w I półroczu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
w II „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1

9. Przedmioty nadobowiązkowe.

Na naukę jęz. franc. uczęszczało w I. półr.:	•
„ „ „ „ II. „	•
„ „ „ „ I. „	•
„ „ „ „ II. „	•
„ „ „ „ historyi kraju rodzinnego w I. półr.	•
„ „ „ „ II. „	•
Na naukę geometrii wykresłej uczęszczało w I. półr.	•
„ „ „ „ II. „	•
„ „ „ „ I. „	•
„ „ „ „ II. „	•
„ „ „ „ I. „	•
„ „ „ „ II. „	•
„ „ „ „ I. „	•
„ „ „ „ II. „	•

10. Opłaty szkolne.

Oplaty uściło	•
prywatystów za II półr. 1892/3	•
prywatystów w I półroczu 1893/4	•
prywatystów za I półr. 1893/4	•
publicznych w II półroczu 1893/4	•
Od całej opłaty uwolnionych:	•
w I półroczu	•
w II „	•
Od połowy opłaty uwolnionych	•
w I półroczu	•
w II „	•

	K L A S A								Razem			
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IV	V		VI	VII	VIII
Opłata szkolna wynosiła w całości												
od prywatystów za II półr. 189 ² / ₃	—	—	—	15	—	—	—	—	—	15	—	30
od publicznych za I półr. 189 ³ / ₄	465	420	210	180	165	225	255	90	157.5	180	195	2542.5
od prywatystów za I półr. 189 ³ / ₄	—	—	—	—	—	—	15	15	—	—	—	30
od publicznych za II półr. 189 ³ / ₄	135	180	255	195	285	165	210	225	127.5	270	270	2317.5
Razem	600	600	465	390	450	390	480	330	285	450	465	4920
Taksy wstępne	98.6	102.9	4.2	12.6	6.3	12.6	18.9	14.7	12.6	10.5	16.8	308.7
Datki na środki naukowe	51	51	38	40	39	39	43	31	32	39	41	444
Taksy za duplikaty świadectw.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Razem	149.6	107.9	42.2	52.6	45.3	51.6	61.9	45.7	44.6	49.5	57.8	785.7
10. Stypendya.												
Liczba stypendystów	—	—	2	2	1	—	2	—	—	2	2	11
Ogólna kwota stypendyów	—	—	150	250	236	—	240	—	—	207.9	100.4	1184.30

X.

Spis uczniów

tutejszego gimnazjum w r. szk. 1894.

UWAGA. Grubszym drukiem oznaczone są nazwiska uczniów celujących; *) oznacza odroczenie klasyfikacyi z kilku przedmiotów z powodu słabości ucznia; 0 oznacza tych, którzy przed klasyfikacją wystąpili; [] zaś tych, którzy w drugim lub w obu półroczach tutaj nie uczęszczali.

I. a. klasa.

1. Anaszkiwicz Franciszek	26. [Keim Bolesław]
2. Barcikowski Władysław	27. Kic Elias
3. Binek Gustaw	28. Krautman Selig
4. Buiu Lejba	29. Koszałka Franciszek
5. [Byek Jakób]	30. Krzyżak Jan
6. Cena Tomasz	31. Kulezycki Franciszek
7. Diesendorf Berl	32. [Kulczycki Mikołaj]
8. Drillich Benjamin	33. Kurek Jan
9. [Drillich Karol]	34. [Kwiatkowski Eugeniusz]
10. Dürstenfeld Berl	35. Lewicki Stanisław
11. Dziurzyński Władysław	36. Łowicki Stanisław
12. Fast Lejba	37. Mach Jan
13. Gajewski Władysław	38. Mączyński Czesław
14. Gandz Mojżesz	39. Małkowski Jan
15. Haško Ludwik	40. Majba Mikołaj
16. [Hausen Mojżesz]	41. Margel Todress
17. Hirt Oser	42. Matejski Kazimierz
18. Hołowiński Michał	43. [Mayer Józef]
19. Jabłoński Bolesław	44. Meth Adolf
20. Jabłoński Jan	45. Mikiewicz Jan
21. Janusz Jakób	46. Mikiewicz Mieczysław
22. Jędrzejczyk Piotr	47. Młynarczyk Franciszek
23. Jocz Mieczysław	48. Morawski Jan
24. [Karpiński Mieczysław]	49. Norek Edward
25. Kawa Stanisław	50. Lampel Hersch
	51. Załęski Stanisław

I. b. klasa.

1. Kleczkowski Tadeusz
2. Metzger Henryk
3. Milz Edward
4. Nazimek Bronisław
5. Nowak Henryk
6. Paar Korneli
7. Pajkart Karol
8. Perlman Izaak
9. Pieniążek Leon
10. Pietraszek Stanisław 0
11. Pilek Józef
12. Prawecki Adam
13. Prorok Józef
14. Puzon Waleryan
15. Rabinowicz Izaak
16. Rak Piotr
17. Reichert Jan
18. Rutkowski Adam (pryw.)
19. Rybotycki Zygmunt
20. Ryziewicz Mieczysław
21. Rzepecki Adam
22. Sierankiewicz Józef
23. Skoczyński Józef
24. Skórka Alfred
25. Sobolewski Andrzej
26. Sośnicki Stanisław
27. Stelmachniewicz Zygmunt
28. Stieber Eliasz
29. Stopa Jan
30. Stopyra Jan
31. [Strojny Ignacy]
22. Sumpf Chune
33. Sym Alfred
34. Szkolnicki Franciszek
35. Szpaczyński Stanisław
36. Szpak Władysław
37. Tannenbaum Ozyasz
38. Tomaszewski Józef
39. Troskiewicz Franciszek
40. Tylko Andrzej
41. [Uryniak Aleksander]
42. Wahrhaftig Ozyasz
43. Weissager Izaak
44. Wiczewski Władysław
45. Wikiera Karol

46. Wolski Włodzimierz
47. Worobel Józef
48. Zabielski Antoni
49. Zagaja Józef
50. Zieliński Władysław
51. Żurawel Józef.

II. a. klasa

1. Bar Łucyan
2. Bartak Bronisław
3. Bereźnicki Stanisław
4. [Birnbaum Chaim Hersch]
5. Branowski Antoni
6. Burda Józef
7. Buryło Jakób
8. Byk Mojżesz
9. Chodań Michał
10. Czerlunczakiewicz Jan
11. Dąbrowski Stanisław
12. Ebersohn Józef
13. Gologórski Eugeniusz
14. Gross Józef
15. Gruszka Bruno
16. Grünwald Arnold
17. Hudy Karol
18. [Jabłoński Bronisław
19. [Jaśkiewicz Szymon]
20. Junik Franciszek
21. Karpiński Stanisław
22. Kasiewicz Tadeusz
23. Kmicikiewicz Teodor
24. Kogut Tomasz
25. Konieczny Władysław
26. Kotzian Stanisław
27. Kwaśniewski Antoni
28. Kwiatkowski Władysław
29. Lacki Alfred
30. Lax Israel
31. Maak Rudolf
32. Machno Jakób
33. Margel Leon
34. Mikiewicz Jan
35. Młynarczyk Leon
36. Mucha Piotr
37. Mühlbauer Rubin
38. Rzewuski Artur.

II. b. klasa.

1. Małecki Ludwik
2. Mazurkiewicz Grzegorz
3. Nowosad Stefan
4. Nycz Antoni
5. Pajkart Bolesław
6. Panesz Franciszek
7. Pieniążek Jan
8. Pietruszka Władysław
9. Płoskoń Władysław
10. Popkiewicz Ernest Ign.
11. Powroźnicki Stanisław
12. Rech Bolesław
13. Rutkowski Stanisław
14. Rysiakiewicz Stanisław
15. Rzerzycha Julian
19. Schäfer Salomon
17. Śliwa Karol
18. Smoliński Izidor
19. Stankiewicz Zdzisław
20. Steczyszyn Jan
21. Steczyszyn Michał
22. Sternhell Łazarz
23. Strassberg Wolf
24. Strisower Adolf Juliusz
25. Sypniewski Wiktor
26. Szarliński Jan
27. Szpunar Dyonizy Franc.
28. Szubert Józef
29. [Szwajczak Mikołaj]
30. Tabisz Teofil
31. Tylawski Stefan
32. Ubermann Jan
33. [Waśkiewicz Marcin]
34. Własiewicz Włodz. Cyryl
35. Wójcik Aleksander
36. [Wolańczyk Jan]
37. Wollosch Izidor
38. Wysocki Stefan Mieczyst.
39. Zatloukal Władysław
40. Spiegel Benjamin

III. a. klasa

1. Adamski Julian
2. Allerhand Rudolf
3. Anlauf Józef

4. Baj Marcin
5. Błotni Antoni
6. Błotni Wawrzyniec
7. Borkowski Edward
8. Brander Hersch
9. Brochocki Jan
10. Brudniak Franciszek
11. Brzyski Franciszek
12. Bujes Wilhelm
13. Chandler Edward
14. Ciećkiewicz Franciszek
15. [Ciećkiewicz Kazimierz]
16. Cwakliński Jan
17. Damask Maurycy
18. Delecki Franciszek
19. Domiczek Wilhelm
20. Dürstenfeld Mendel
21. Fedor Andrzej
22. [Friedwald Samuel]
23. Gawet Antoni
24. Gawlikowski Józef
25. Gdula Adolf
26. [Gilarski Jan]
27. Goldenthal Józef
28. Górecki Tadeusz
29. Grabowski Tadeusz
30. Halwa Stefan
31. [Hnatkowski Stanisław]
32. Holiczek Jan
33. Huczek Edward
34. Hyrus Jan
35. Jakubiec Jan
36. Janik Roman
37. Kimlowski Józef
38. Kontek Jan
39. Kurzweil Jakób

III b. klasa.

1. Hul Stefan
2. Jamróż Jan
3. Jąkało Augustyn
4. Kahl Julian
5. [Kaczmarek Antoni]
6. Knobloch Karol
7. Klugman Izidor
8. Kozeńka Aleksander

9. [Lewicki Andrzej]
10. [Lochmajer Edward]
11. Londoński Korneli
12. Majkut Franciszek
13. Marynowski Tomasz Adam
14. [Matwiński Seweryn Fr.]
15. Merklinger Henryk
16. Milz Stanisław
17. Mindowicz Władysław
18. Moron Wojciech
19. Myszkowski Maryan
20. Nowogrodzki Bolesław
21. Nowosad Mieczysław
22. Orłowicz Mieczysław
23. Robakiewicz Walenty
24. Rybacki Władysław
25. Sachsenhaus Marek
26. Skórka Wiktor
27. Sonntag Markus
28. Scheffner Bronisław
29. Springer Gustaw
30. Szul Jan
31. Świstowicz Józef
32. Ulewicz Szczepan
33. Wlazło Antoni
34. Wolski Aleksander
35. Wołek Jędrzej
36. Wołowicz Jan
37. Zawada Stanisław
38. [Stroneczak Henryk]
39. Papp Stefan (pryw.)

IV. Klasa

1. Atlass Ignacy
2. Baczyński Eugeniusz
3. Baczyński Ludwik
4. Beigert Ferdynand
5. Both Bencyon
6. Brzyski Ludwik
7. Budzynowski Eustachy
8. Burzyński Leon
9. Cużytek Jakób
10. Damask Emil
11. Despinoix Apolinary
12. Drzymała Stanisław
13. Fuss Ferdynand

14. Gajewski Stefan
15. Gomulczak Franciszek
16. Grzywiński Stanisław
17. Kotzian Bolesław
18. Krzywski Ludwik
19. Kulczycki Emil
20. Lipowicz Moritz
21. Makuszka Jan
22. Moraw Karol
23. Moron Stanisław
24. Niedzielski Marcin
25. Niespodziański Tadeusz
26. Nowak Edward
27. Nowoświat Bolesław
28. Orłowski Adam
29. Osostowicz Ignacy
30. Popkiewicz Józef
31. [Powróźnicki Jarosław]
32. Pretorius Włodzimierz
33. Ryziewicz Maryan
34. [Skrobotowicz Zygmunt]
35. Sokalski Witold
36. Sobel Leon
37. Soulavy Henryk
38. Spatz Moritz.
39. Stützel Zygmunt
40. Trembicki Maryan
41. Waśkiewicz Edmund
42. Wołoszczuk Antoni
43. Zabielski Stanisław

V. Klasa

1. [Bernstein Meyer pryw.]
2. Bogdanowicz Michał 0
3. Bogusz Julian
4. Cieślak Józef
5. Czadowski Józef
6. Grocholski Józef
7. Gryziecki Jan
8. Gwóźdź Leon
9. Haar Hersch
10. Horoszko Jan
11. Kamecki Władysław
12. Kołcz Józef.
13. Kultys Zdzisław
14. Kułacz Michał

15. Ludkiewicz Stanisław
16. Łukasiewicz Bronisław
17. [Łukaszewicz Jerzy exter.]
18. Majewicz Wojciech
19. Musianowicz Longin
20. Pęcak Jan
21. Powroźnicki Aleksander
22. Rudeński Władysław
23. Schlager Samuel
24. Sierankiewicz Eugeniusz
25. Sorokowski Stanisław
26. Stankiewicz Fran. Xaw.
27. Stańko Michał
28. Sumpf Hersch
29. Szarliński Stanisław
30. Szczepański Alojzy
31. Zawitkowski Józef

VI. Klasa.

1. Bętkowski Juliusz
2. Dec Józef
3. Elner Jakób
4. Ettiŋger Maurycy
5. Goldschmidt Nissen
6. Grobelski Michał
7. Hołowiński Jan
8. Jackowski Antoni
6. Jersawitz Mendel
10. Johann Antoni
11. Karpf Sender
12. Kisil Michał
13. Koziarowski Karol
14. Krupiński Marcin
15. Kwieciński Roman
16. Malinowski Piotr
17. Motyka Tomasz
18. Mudrecki Stefan
19. Nowak Stefan
20. Osostowicz Józef
21. Peszek Jan
22. Pilch Maryan
23. Powroźnicki Jarosław*)
24. Przybylski Władysław
25. Rak Antoni
26. Rysiakiewicz Jan
27. Sanocki Włodzimierz

28. Skobielski Teofil
29. Starosolski Włodzimierz
30. Szymański Tomasz
31. Szwed Jan
32. Talent Franciszek

VII. Klasa.

1. Anaszkiwicz Stanisław
2. Atlasz Max
3. Beigert Julian
4. Brückner Boruch
5. Czechowicz Józef
6. [Daćko Michał]
7. Dryś Piotr
8. Dziewoński Karol
9. Ebersohn Edward
10. Gaschke Mojżesz
11. Giżycki Władysław
12. Głowacki Włodzimierz
13. Gottlieb Bernhard
14. Hanas Aleksy
15. Jagodziński Antoni
16. Kibitz Józef
17. Kownacki Konstanty
18. Kroczykowski Antoni
19. Kruh Adolf
20. Kruszelnicki Michał
21. Krzyżak Wojciech
22. Kultys Władysław
23. Lisowski Franciszek
24. Marynowski Zygmunt
25. Mokrzycki Eugeniusz
26. Mykita Jan
27. Onyszko Antoni pryw.*)
28. Płacheński Stanisław
29. Rogus Stanisław
30. Rzepecki Michał
31. Sapecki Wojciech
32. Silberman Aron
33. Socha Bronisław
34. Szostkiewicz Jacek
35. Trybulec Franciszek
36. Turnheim Saul
37. Urban Marceł
38. Weiner Stanisław
39. Żukowski Eugeniusz

VIII. kl.

1. Berner Samuel		21. Młynarkiewicz Eugeniusz
2. Brodowicz Julian		22. Mroczo Stanisław
3. Czerlunczakiewicz Roman		23. Orłowski Władysław
4. Długoszewski Jan		24. Osostowicz Eugeniusz 0
5. Fast Nachum		25. Pospiech Adolf
6. Gierula Bronisław		26. Puzon Roman
7. Glanzer Markus		27. Rejmański Zygmunt Aug.
8. [Gocki Teofil]		28. Romanczak Andrzej
9. Gowda Aleksander*)		29. Sliwiński Eustachy
10. Groskopf Jakób		30. Sokalski Włodzimierz
11. Kaczanowski Kazimierz		31. Stawarski Franciszek
12. Kahl Eugeniusz		32. Stepaniak Jan
13. Kamiński Jan		33. Talent Stanisław
14. Kowalski Karol		34. Turzański Aleksander
15. Kozak Hilary		35. Wahrhaftig Samuel
16. Lüfschütz Pesachias		36. Węglarz Józef
17. Makuszka Grzegorz	0	37. Weigel Albin*)
18. Marszałik Walery		38. Wlazło Andrzej
19. Matejko Stanisław		39. Wojnar Jan
20. Matwiński Karol		40. [Czerepaniak Atan., ext.]
		41. [Zaharski Aleksan., ext.]
-

Przepisy karności

dla uczniów c. k. gimnazyum w Jarosławiu.

§ 1. Uczeń, przyjęty do gimnazyum, obowiązany jest wykonywać bezwarunkowo rozkazy dyrektora i nauczycieli, okazywać im zawsze i wszędzie rzetelne uszanowanie, oddawać się naukom szczerze i gorliwie, w ogólności sprawować się w szkole i poza szkołą przyzwoicie i przykładowie.

§ 2. Ktokolwiek życzy sobie naukę w gimnazyum rozpoczynając lub dalej pobierać, powinien przed rozpoczęciem roku szkolnego, t. j. przed nabożeństwem, którem się rok szkolny rozpoczyna, uzyskać przyjęcie do zakładu.

§ 3. Uczniowi nie wolno ani jednej godziny szkolnej opuścić z niedbalstwa. W razie przewidzianej przeszkody w uczęszczaniu do szkoły ma uczeń wyjednać sobie u gospodarza klasy uwolnienie od lekcji szkolnych. Na jeden dzień uwalnia ucznia gospodarz klasy sam, dłuższe uwolnienie wyjednywa dla niego gospodarz klasy u dyrektora. Jeżeli zaś przeszkoda nie jest przewidziana, natenczas ma jak najrychlej uwiadomić o tem gospodarza klasy, a za powrotem do szkoły usprawiedliwić się za pomocą wiarogodnego świadectwa.

§ 4. Uczeń, przyjęty na początku roku na naukę przedmiotów nadobowiązkowych, obowiązany jest zaopatrzyć się w potrzebne książki i przybory i uczęszczać na nią z równą ścisłością jak na lekcye przedmiotów obowiązkowych.

§ 5. Izby szkolne otwiera się o kwandras przed rozpoczęciem lekcji. Wcześniejsze gromadzenie się przed gmachem szkolnym jest zakazane.

§ 6. Do izb szkolnych wstępują uczniowie z odkrytą głową i mają na przeznaczonych miejscach w spokoju, zajęci przygotowaniem do lekcji, oczekiwać nadejścia profesora, okazując mu przy wejściu i odejściu swe uszanowanie przez powstanie z swych miejsc. W tensam sposób powinni okazywać swe uszanowanie, kiedy do klasy wchodzi dyrektor lub który z nauczycieli zakładu albo osoba, której należy się podobne uszanowanie.

§. 7. Na schludne ubranie i przyzwoite zachowanie się, jako zewnętrzne oznaki dobrego wychowania, powinni uczniowie szczególną zwracać uwagę. Z równą starannością czuwać powinni nad całością i czystością wszelkich rzeczy szkolnych.

§. 8. Wszelkie uszkodzenie budynku szkolnego i jego sprzętów, tudzież przyrządów naukowych jest zakazane. Uszkodzenie takie pociąga za sobą wynagrodzenie szkody, a jeżeliby stało się z umysłu, pociągnie za sobą jeszcze nadto karę odpowiednią.

§. 9. Każdy uczeń powinien się zaopatrzyć na wszystkie lekcye w rzeczy do nauki szkolnej potrzebne. Nie wolno zaś przynosić z sobą do szkoły książek i wogóle przedmiotów do nauki szkolnej niepotrzebnych.

§. 10. Żadnemu uczniowi nie wolno samemu zmieniać miejsca, wyznaczonego mu przez gospodarza klasy.

§. 11. Podczas lekcyi należy nie tylko unikać wszystkiego, coby mogło nauce przeszkadzać, lecz owszem należy zwracać na nią największą uwagę i bezwarunkowo wykonywać wszystko, cokolwiek profesor uzna za stosowne.

§. 12. Wywoływanie uczniów z klasy podczas nauki szkolnej przez innych uczniów jest zakazane.

§. 13. Wychodzić uczniom z klasy w czasie lekcyi szkolnych nie wolno nawet w razie zastąpienia, tylko za zezwoleniem profesora.

Podczas pauzy między lekcjami nie wolno uczniom opuszczać zabudowania szkolnego. Dla wytchnienia i odświeżenia się mają uczniowie udawać się do ogródka szkolnego a na dany znak natychmiast do klas powracać. Odbywać ćwiczenia na przyrządach gimnastycznych, ustawionych w ogrodzie szkolnym, wolno uczniom tylko pod nadzorem obecnych profesorów.

§. 14. Po ukończeniu lekcyi szkolnych i po odmówieniu modlitwy opuszczać mają uczniowie izby szkolne z zachowaniem wszelkiej przyzwoitości. Tłumne i hałaśliwe skupianie się przed budynkiem szkolnym jest zakazane.

§. 15. Uczniowie katolicy obowiązani są brać udział we wszystkich przepisanych ćwiczeniach religijnych. W wypadkach wyjątkowych uwalnia od stałego udziału w nabożeństwie ks. katecheta w porozumieniu z dyrektorem.

§. 16. Uczniowie, nie pobierający nauki religii w zakładzie, obowiązani są przed końcem każdego półrocza wykazać się świadectwem, że naukę religii pobierali.

§. 17. Rodzice uczniów zamiejscowych powinni zakładowi podać do wiadomości nazwisko osoby, której poruczają w swem imieniu nadzór nad synem. O każdej zmianie odpowiedzialnego nadzorey i mieszkania powinni bezzwłocznie uwiadomić gospodarza klasy.

§. 18. Grono nauczycielskie ma prawo z ważnych powodów żądać od rodziców zmiany odpowiedzialnego nadzorey, a jeżeli temu żądaniu nie stanie się zadosyć, powziąć uchwałę wykluczenia ucznia z zakładu.

§. 19. Żadnemu uczniowi nie wolno mieszkać bez nadzoru starszej osoby.

§. 20. Nadzór domowy, względnie uczniowie sami obowiązani są, jeżeli w domu, w którym mieszkają, zajdzie wypadek choroby zaraźliwej (świerzbu, zaraźliwego zapalenia ocz, ospy, szkarlatyny, odry, koklusz, dyfteryi i innych), niezwłocznie o tem zawiadomić dyrektora.

§. 21. Uczniowi, dotkniętemu chorobą zaraźliwą, nie wolno uczęszczać do szkoły, dopóki nie wykaże świadectwem lekarskiem, że powrót jego do szkoły nie zaszkodzi innym uczniom. Jak najostrzej zabrania się uczniom wchodzenia do pomieszczeń, w którym panują choroby zakaźne. Na pogrzebach osób, zmarłych na chorobę zaraźliwą, młodzieży szkolnej bywać nie wolno.

Nawet tym uczniom, którzy są wprawdzie zdrowi, lecz zostają w bezpośredniej styczności z osobą zakaźnie chorą, mianowicie na ospę, szkarlatynę, dyfteryę i tyfus, nie wolno wchodzić do szkoły tak długo, dopóki niebezpieczeństwo zakażenia nie będzie usunięte, co powinno stwierdzić świadectwo lekarskie.

§. 22. Uczniom nie wolno urządać żadnych uroczystości lub owacyi swym przełożonym. Grono nauczycieli zastrzega sobie wyraźnie, aby żadnemu z nich czy to na imieniny, czy też przy innej sposobności nie składano żadnych podarunków i zakazuje w tym celu wszelkich składek pomiędzy uczniami.

§. 23. Uczniowie powinni między sobą zachowywać się zgodnie, po przyjacielsku i po koleżeńsku. Surowo zabronione

jest wszelkie wyszydzanie wyznania religijnego, narodowości, pochodzenia, fizycznych lub duchowych ułomności współuczniów.

§. 24. Wszelkie uchybienie przeciw przyzwoitości i moralności, szczególnie obcowanie z osobami niemoralnymi i bezbożnymi jest surowo zabronione. Przedewszystkiem zaś winni uczniowie unikać wszelkiej styczności z uczniami ze szkoły wykluczonymi.

§. 25. Czytanie książek lub pism niemoralnych i niereligijnych jest surowo wzbronione; również \ zbronione jest wypożyczanie książek, z prywatnej czytelnicy. Książek stósownych do lektury domowej dostarczy uczniom biblioteka szkolna.

§. 26. Przywłaszczanie sobie cudzych rzeczy, mianowicie książek, zeszytów lub innych przyborów szkolnych, choćby najmniejszą wartość mających, będzie jak najsurowiej karane.

§. 27. Żadnemu uczniowi nie wolno własnych prac literackich ogłaszać drukiem bez wyraźnego zezwolenia dyrektora.

§. 28. Uczniom nie wolno pomiędzy sobą zakładać stowarzyszeń, ani należeć do jakiegokolwiek stowarzyszenia, ani też nosić żadnych tego rodzaju oznak.

§. 29. Odwiedzanie kawiarni, piwiarni, kręgielni, a tem bardziej szynkowni jest uczniom bezwarunkowo zakazane. Odwiedzanie cukierni i traktyerni dozwolone jest tylko w towarzystwie rodziców. Również zakazane są wszelkie schadzki na gry w karty, bilard lub inne zabawy, pociągające za sobą stratę czasu lub pieniędzy.

§. 30. Do teatru lub na jakiegokolwiek widowiska mogą uczniowie uczęszczać w towarzystwie starszych osób tylko za pozwoleniem dyrektora.

§. 31. Uczęszczać na publiczne bale i na publiczne zabawy z tańcami, tudzież na zabawy i zebrania, urządzone w szkołach tańców poza godzinami lekcji tańców, wzbrania się uczniom wszystkich klas bez wyjątku. Pobierania właściwych lekcji tańców nie zakazuje się uczniom, wolno im też uczęszczać w towarzystwie rodziców lub osób starszych na zabawy, urządzone w domach prywatnych, o ile dyrektor nie uzna za potrzebne uczynić w tej mierze pewnych zastrzeżeń.

§. 32. Palenie tytoniu i cygar jest uczniom zakazane.

§. 33. Chodzenie z laskami jest zabronione. Chodzenie po ulicach w godzinach wieczornych, wyjąwszy nadzwyczajne wy-

padki, tudzież bezczyenne wałęsanie się w ogólności jest zabronione.

§. 34. Bez uwiadomienia i pozwolenia dyrektora nie wolno uczniom robić pomiędzy sobą żadnych składek pieniężnych.

§. 35. Uczeń występujący z zakładu obowiązany jest uwiadomić o tem dyrektora i zwrócić wszystkie książki, wypożyczone z biblioteki szkolnej, tudzież inne przybory szkolne będące własnością zakładu. Świadcstwo uwolnienia wyda się tylko na wyraźne życzenie rodziców lub opiekunów ucznia.

Uczeń opuszczający zakład przed odbyciem kary nie otrzyma świadectwa uwolnienia.

§. 36. Każde przekroczenie niniejszych przepisów pociągnie za sobą karę, która w miarę przewinienia może się stopniować od upomnienia w cztery oczy aż do wykluczenia ucznia ze wszystkich zakładów naukowych państwa.

Do wiadomości rodziców i opiekunów.

1. Każdy **uczeń** nowo **wstępujący do I klasy** musi się zgłosić w oznaczonym terminie, t. j. przed wakacjami 29. czerwca lub po wakacyach 29. albo 30. sierpnia, do kancelaryi Dyrekeyi w towarzystwie ojca, matki lub ich upoważnionego zastępcy, wykazać metryką chrztu lub przepisaną metryką urodzenia, że ukończył lat 10 lub ukończy w bieżącym roku kalendarzowym; a jeśli uczęszczał przedtem do szkół publicznych, ma przedłożyć także świadectwo szkolne z ostatniego półrocza. Zauważa się przytem, że uczniowie ze szkół, w których letnie półrocze kończy się 15. lipca, mogą się zgłaszać do egzaminu wstępnego dopiero po wakacyach. Obowiązany jest dalej przedłożyć lekarskie świadectwo przybytej lub nie dawniej jak przed dwoma laty szczepionej ospy (względnie rewakcyonowania); wreszcie ma złożyć przy zapisie 2 złr. 10 ct. jako takse wstępną i 1 złr w. a. na środki naukowe, które to pieniądze w razie niepomyślnego egzaminu będą zwrócone.

Uczniowie przystępujący do egzaminu wstępnego do I kl. mają przynieść z sobą (30. czerwca, względnie 31. sierpnia o 1/2 do 8. z rana) przybory do pisania, oraz polską i niemiecką czytanke dla czwartej klasy szkół ludowych.

2. Przy egzaminie wstępnym do I. klasy wymaga się:

z religii: wiadomości, jakich uczeń powinien nabyć w pierwszych czterech latach nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych;

z języka polskiego: czytania płynnego, objaśniania przeczytanych ustępów pod względem treści i ich opowiadania; znajomości części mowy, odmiany imion i czasowników, zdania pojedynczego rozrzerzonego i rozbioru jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu; poprawnego napisania dyktatu;

z języka niemieckiego: czytania płynnego, znajomości odmiany imion, słów posiłkowych i czasowników słabych, tudzież najzwyczajszych mocnych; zasobu wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych z nauki w kl. IV szkół ludowych i poprawnego napisania dyktatu;

z rachunków: pisania liczb do miliona, biegłości w czterech działaniach liczbami całkowitemi, pewności w tabliczce mnożenia, i znajomości ważniejszych miar metrycznych.

Rodziców tych uczniów, którzyby przy egzaminie zostali uznani za nieuczestników do klasy I, ostrzega się, ażeby nie ubiegali się o przyjęcie ich synów w innym zakładzie; o niepomysłnym wyniku ich egzaminu bowiem będą natychmiast wszystkie gimnazya zawiadomione. A gdyby nawet tacy uczniowie przez omyłkę zostali gdzie przyjęci, to ich przyjęcie będzie później unieważnione.

3. Uczniowie wstępujący do klas wyższych t. j. II-VIII muszą za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 12 złr. poddać się egzaminowi wstępnemu. Uczniowie, którzy przechodzą tutaj z innych gimnazyów, muszą się wykazać świadectwem szkolnem z ostatniego półrocza i potwierdzeniem Dyrekeyi tamtejszego gimnazyum, że przyjęciu ich do innego zakładu naukowego nic nie stoi na przeszkodzie.

Zgłaszający się do zapisu, którzy przedtem wcale lub od dłuższego czasu nie uczęszczali do szkoły publicznej, muszą się wykazać także świadectwem moralności.

Uczniowie, którzy chcą składać egzamin prywatny z końcem półrocza muszą się także zapisać na początku roku szkolnego jako prywatyści.

Każdy uczeń nowo wstępujący do tutejszego zakładu ma uiścić tytułem taksy wstępnej 2 zł. 10 ct., na środki naukowe zaś 1 złr.; a jedynie uczniowie, którzy w ubiegłym roku szkolnym uczęszczali do tutejszego gimnazyum, nie płacą taksy wstępnej, a tylko 1 złr. na środki naukowe. Nadto każdy **uczeń publiczny** obowiązany będzie w pierwszych dniach **drugiego półrocza** uiścić **50 ct.** na cele zabaw szkolnych.

Opłata szkolna w tutejszem gimnazyum wynosi 15 złr. na jedno półrocze.

Uczniowie publiczni klas wyższych, a także nowowstępujący do I. klasy, mogą wnieść najdalej do 15. września podanie o uwolnienie od opłaty szkol-

nej z dołączeniem świadectwa ubóstwa z roku bieżącego, wydanego przez gminę i urząd wyznaniowy. Podań spóźnionych lub nieopatrzonych w potrzebne dokumenta Dyrekcyja przyjmować nie może. Uczeń klasy I., który w 2 pierwszych miesiącach nauki szkolnej okaże w każdym przedmiocie postęp dobry, może otrzymać odroczenie opłaty szkolnej, t. j. iż z końcem I. półrocza, po uzyskaniu świadectwa stopnia I. i dobrych cenzur w pilności i obyczajach, będzie uwolniony od opłaty szkolnej za I. półrocze. Gdyby zaś otrzymał za I. półrocze świadectwo stopnia II. albo złą cenzurę w obyczajach lub pilności, obowiązany jest złożyć także za I. półrocze opłatę szkolną przed rozpoczęciem II. półrocza; inaczej nie będzie mu wydane świadectwo za I. półrocze.

Uczeń klasy I., zaś który wśród pierwszych dwóch miesięcy nie okaże postępów dobrych w nauce, obyczajach i pilności, jest obowiązany złożyć opłatę najpóźniej do 1. grudnia.

Uczniowie, obowiązani do opłaty szkolnej, mają złożyć ją z początkiem półrocza, a najdalej w przeciągu sześciu tygodni, markami po 10, 5 lub 2 złr. 50 ct., kupionymi w c. k. urzędzie podatkowym i nalepionymi na przepisanych blankietach; w przeciwnym razie będą bezwarunkowo wydalenii z zakładu.

Od początku roku szkolnego 189⁴/₅ mają uczniowie gimnazyalni nosić przepisane mundurki; ubożsi mogą na razie chodzić jeszcze do szkoły w zwykłym ubraniu; wszelako najpóźniej do dwóch lat **muszą** wszyscy postarać się o strój przepisany.

Zakład z wszelką surowością przestrzegać będzie, aby uczniów utrzymywali na stancyach tylko ci, którzy mają na to od Dyrekcyi zakładu pozwolenie. Rodzice więc i opiekunowie przed umieszczeniem na stancyi powinni zasięgnąć wiadomości w Dyrekcyi, aby uniknąć niemiłych następstw.

Jest obowiązkiem rodziców i opiekunów często porozumiewać się ze szkołą o postępie i prowadzeniu się uczniów. Umyślnie w tym celu **każdej niedzieli** (z wyjątkiem dwóch ostatnich w każdym półroczu) **po nabożeństwie szkolnem** Panowie Profesorowie zgromadzają się w sali konferencyjnej, gdzie bez żadnej opłaty i z całą gotowością udzielają stronom potrzebnych wiadomości.

Uczniów, którzyby podczas feryi nie zachowali się zgodnie z przepisami szkolnymi, Dyrekcyja do zakładu nie przyjmie.

Dyrekcya c. k. gimnazjum wyższego

w Jarosławiu, dnia 29. czerwca 1894.

